ANUL I. Nr. 2 APRILIE 1934

VIAȚA ILUSTRATĂ

Hristos a înviat!

Anul I Aprilie 1934 Nr. 2

VIAȚA ILUSTRATĂ

Director: NICOLAE COLAN

CU MOARTEA PE MOARTE CĂLCÂND...

HRISTOS A ÎNVIAT!

Acesta este salutul dreptcredincioşilor creştini, din ziua prealuminatului praznic al Invierii Domnului până'n ziua în care sărbătorim înălţarea Lui la cer.

Bineţe cucernice, bineţe învăluite'n lumină, bineţe entuziaste, câtă bucurie nu revărsaţi voi în sufletele noastre! Căci voi vestiţi, până la sfârşitul veacurilor, biruinţa iubirii şi a jertfei Mântuitorului nostru Isus Hristos, vestiţi izbăvirea noastră, a celorce întru numele Lui ne-am botezat şi'n duhul evangheliei Lui ne silim a vieţui.

Dar voi cuprindeţi în acelaş timp şi mărturisirea nestrămutatei noastre credinţe în dumnezeirea Răscumpărătorului. Fiindcă învierea lui Isus Hristos este cea mai măreaţă mărturie a dumnezeirii Lui. E cununa tuturor mărturiilor.

Intr'adevăr, celce ispiteşte cu smerenie şi fără prejudecăţile orgoliului omenesc paginile sfintelor Evanghelii şi-şi dă seama de măreţia fără seamăn a vieţii şi a morţii Domnului nostru Isus Hristos, trebue să ajungă la încheierea, că celce „s'a răstignit în zilele lui Pilat din Pont“ nu a fost un simplu erou al umanităţii, ci a fost însuşi Fiul lui Dumnezeu, care din negrăita sa iubire către oameni s'a pogorît din strălucirea sa cerească, chip de rob luând, pentru a izbăvi pe oameni din robia păcatului şi a morţii.

Desigur, eroi a mai avut umanitatea; şi încă foarte mulţi. Ei au fost însă eroi ai faptelor izolate, sau chiar dacă viaţa lor întreagă a avut un stil eroic, ea n'a fost lipsită de erorile şi păcatele legate de neputincioasa fire omenească. Viaţa Domnului nostru Isus Hristos este divină dela început până la sfârşit. Ea este eroică în lucrurile mari şi în lucrurile mici deopotrivă. De aceea nici Pilat n'a fost în stare să vădească pe Isus de păcat. Iar dacă totuşi l-a dat pe mâna jidovilor ca să-l răstignească, a făcut-o din laşitate, că-şi temea slujba, nu dintr'un comandament al conştiinţei sale. A şi mărturisit-o: „Nevinovat sunt de sângele acestui drept. Voi veţi vedea“.

Smerenia lui Isus, iubirea lui fără de margini, bunătatea lui şi curajul lui faţă de oameni — de orice categorie socială ar fi fost ei — şi devotamentul lui faţă de Tatăl, toate aceste virtuţi îl aşează dincolo de tărâmul realizărilor omeneşti — oricât de strălucite ar fi ele.

Nici o ispită lumească n'a fost în stare să-l abată din drumul misiunii sale. A fost „ascultător până la moarte — şi încă moarte pe cruce“, cum spune sfântul apostol Pavel (Fil. 2, 8).

De sigur, în galeria marilor personalităţi ale istoriei umane se găsesc eroi cari au murit şi ei pentru o idee. Dar au murit cu dispreţul sau revolta'n suflet faţă de ceice i-au dus la moarte. Hristos a murit binecuvântând pe ceice-l blăstemau şi cerând iertare dela Tatăl pentru ceice-l răstigniau!

In viaţă ca şi în moarte şi-a vădit devotamentul fără de margini, învrednicindu-se de cununa învierii. Sau, cum spune sf. Pavel: „Pentru aceea şi Dumnezeu l-a preaînălţat şi i-a dăruit lui nume mai presus de orice nume: ca întru numele lui Isus tot genunchiul să se plece, şi al celor cereşti şi al celor pământeşti şi al celor dedesupt; şi toată limba să mărturisească, că domn este Isus Hristos întru mărirea lui Dumnezeu Tatăl“ (Fil. 9—11).

Cuceriţi de măreţia jertfei Fiului lui Dumnezeu ne împreunăm cucernica noastră mărturisire cu a sf. apostol Pavel în cântarea de slavă: „Crucii Tale ne 'nchinăm, Hristoase, şi sfântă învierea Ta o cântăm şi o mărim“.

Ci închinarea noastră va fi rodnică abia atunci, când învierea Domnului, după jertfa

lui preacurată, va fi o pildă vie și pentru noi. Când, devotați Domnului nostru Isus Hristos și Evangheliei lui, vom purta sarcinile unii altora. Când ne vom putea impune jertfe personale pentru fratele nostru și pentru toată obștea neamului nostru. Și asta nu din spiritul vr'unui solidarism utilitarist și ateu și pentru cei mari, nici pentru cei mici. Pe drumul jertfei izvorîte din credință au purces și cucernicii noștri înaintași, de-au adus neamul la lumina libertății și unității lui. Pe-acelaș drum se cuvine să purcedem și noi — fiecare începând cu jertfa sa, nu strunind, în chip fariseic, jertfa altuia.

Costin Petrescu: Invierea Domnului (Alba-Iulia)

neputincios față de egoismul omenesc, ci din dragostea pilduitoare a lui Isus Hristos, care vizează interese cari trec dincolo de hotarele vieții noastre terestre.

In viața particulară ca și în viața națională, pentru a ajunge la înviere trebue să treci peste Golgota. Alt drum nu există. Nici

Să învie, activ, Dumnezeu în sufletul neamului nostru. Și atunci se vor risipi și vrășmașii lui. Și-abia atunci binețele pascale „Hristos a înviat!" vor avea și semnificația luminoasă a învierii noastre naționale.

NICOLAE COLAN

DE PAȘTI

Omule, tu când renaști?[1]

Sună dela cinci biserici
Vesel clopotul de Paști,
Firea 'ntreagă reînvie...
Omule, tu când renaști?

Zeci de secole te'ndeamnă
Din noroi să te ridici,
Tu asculți mereu de glasul
Celor răi și celor mici...

In zadar lucește astrul
Forței ce te-a zămislit,
Patima ți-e călăuză
Diavolului ești robit...

Sună dela cinci biserici
Vesel clopotul de Paști,
Firea 'ntreagă reînvie...
Omule, tu când renaști?

IOAN AL. BRAN-LEMENY

[1] Din volumul „Talaz". Brașov 1933.

PE LINIA TRADIȚIEI

ORTODOXIE ȘI ROMÂNISM

Intr'o epocă de înviorare a ideei naționale, cum este aceasta în care ne-am învrednicit să trăim noi astăzi, e firesc să se vorbească despre raportul dintre factorul religios și cel național, dintre biserică și națiune. Ne bucurăm că tot mai mulți învățați ai noștri iau cuvântul în această importantă chestiune, arătând indisolubila legătură care există între ortodoxie și românism, între biserică și națiune. De altfel ei n'au decât să constate și să ne înfățișeze *o realitate* vrednică de admirat, un fapt care din fericire la noi *există*, câtă vreme alte națiuni, cari trăesc în afară de comuniunea ortodoxiei, se găsesc în fața unei *probleme* și în căutarea înfrigurată a unei *soluțiuni* pentru raportul dintre viața lor națională și dintre biserica căreia îi aparțin.

Dar tocmai sublinierea înfrățirii care există între ortodoxie și românism a început să-i supere tot mai mult pe unii frați uniți. Supărarea lor e explicabilă, pentrucă, dacă românismul e organic înfrățit cu ortodoxia, aceasta înseamnă excluderea definitivă a catolicismului papal din viața românească, iar biserica unită, vrând să capete pecete catolică, se găsește într'o situațiune foarte jenată față de masivul românismului ortodox. Nu e mirare dacă se caută „intervertiri și mistificații păcătoase“ (cuvintele sunt ale „Unirii“), pentru a ieși din această situațiune apăsătoare. Acesta e cazul dlui *G. Todica* care într'un articol recent publicat în *„Unirea“* din Blaj (Nr. 11) sub titlul „Ortodoxie și românism“ își imaginează următoarea alternativă:

„Ori ortodoxie creștină care nu este decât una; ori „lege strămoșească, națională“, care variază dela popor la popor și în ultima analiză e păgânismul strămoșesc.

Cu alte cuvinte:

Ori creștinism genuin, care având în vedere viața sufletească, mai presus de contingențele naționale, eo ipso e universal, valabil pentru toți oamenii și toate popoarele.

Ori „legea strămoșească“, ortodoxie națională, care variind dela popor la popor, ne duce în mod logic la zeii naționali, păgâni“.

Ceeace se exprimă în această artificial construită alternativă, în fond nu este altceva decât antagonismul ireductibil care există în biserica romano-catolică între ecumenicitate și naționalitate, între ecumenicitatea interpretată în sensul sistemului centralist al papismului și între naționalitatea ale cărei drepturi de validitare în viața bisericească papismul, prin însași structura sa, le refuză. Dacă dl G. Todica ar fi cetit articolul „Biserica și Națiunea“, publicat în Nr. 1 al revistei noastre, ar fi văzut că ortodoxia în deosebire favorabilă de papism, ne înfățișează o desăvârșită sinteză între creștinismul genuin și între spiritul național al popoarelor.

Această sinteză emană în chip firesc din perfecta armonie ce există între creațiune și mântuire, între natură și grație. Națiunile fac parte din ordinea naturală a creațiunii. Deci ele sunt de Dumnezeu voite, ca să împodobească cu varietatea lor spirituală frumoasa grădină a culturii pământului și să realizeze, sub conducerea Providenței, scopurile istoriei umane. De sigur creștinismul n'a venit să suprime specificul etnic al popoarelor, ci dimpotrivă: să-l purifice de zgura păcatului, să-l nobiliteze și sfințească. Opera mântuirii n'are scopul să desființeze realitățile creațiunii, pentru lucrările lui Dumnezeu nu se anulează una pe cealaltă. *Gratia naturam non tollit, sed perficit* — zicea Toma de Aquino. Precum grația se altoiește în natura individuală a oamenilor fără să o desființeze, întocmai așa nu desființează ea nici caracterele etnice ale popoarelor încreștinate. Dacă sf. Pavel a zis că: Nu este Jidov nici Elin, Varvar, Schit, nu este rob nici slobod, nu este parte bărbătească nici femeească, ci toți suntem una întru Hristos Isus (Rom. 10, 12; I Cor. 12, 13; Gal. 3, 28; Col. 3, 11) — desigur prin aceste cuvinte apostolul *neamurilor* n'a înțeles că în creștinism trebuesc șterse deosebirile dintre popoare suprimând caracterele lor specifice și contopindu-le într'o masă amorfă sub raport național, cum n'a înțeles să fie desființate printr'o complectă nivelare deosebirile sociale ori să înceteze deosebirile de sexe dintre oameni, ci a înțeles că în Isus Hristos se întemeiază o unitate spirituală nouă, o comunitate duhovnicească — cu păstrarea acelor deosebiri. La această comunitate spirituală prin biserică sunt chemate toate popoarele, fără deosebire, ca tot atâtea organe în stare să o realizeze. *„Iar acum cu adevărat multe mădulări sunt, dar un trup... Voi sunteți trupul lui Hristos și mădulări în parte“* (I Cor. 12, 20, 27). Fiecare națiune cu talantul său, cu tot ce are

mai nobil și mai profund în caracterul său, să perceapă, să-și asimileze și să realizeze creștinismul în lume. *Altfel* nici nu se poate. Pentrucă nu renegându-se pe sine, nu desbrăcându-se de firea ce au primit-o ca dar din mâna Creatorului, ci prin ceeace sunt, prin eul lor național, prin caracterul etnic propriu fiecăreia, au națiunile să primească grația cea sfințitoare a mântuirii. Flacăra religioasă se colorează diferit, după cum este alimentată de diferite suflete individuale și naționale. Aceiași religiune creiază varietăți după natura solului sufletesc în care se desvoaltă. Unde e viață, acolo e variație. Uniformitatea denotă lipsă de viață. Dar popoarele nu sunt confecționate uniform ca produsele unei fabrici; de aceea și manifestările lor religioase, încălzite de lumina aceleiași credințe, se deosebesc după felul cum acea lumină s'a resfrânt în sufletul național al fiecăruia. Merg mai departe și afirm, că deosebirile dintre caracterele naționale ale popoarelor au rolul, în purtarea de grije și nepătrunsa înțelepciune a Providenței, să scoată la iveală din diferite laturi cuprinsul de viață al Evangheliei. Să ne gândim cât datorește creștinismul, în privința precizării dogmelor, inteligenții subtile și spiritualității Grecilor! Spiritul practic al disciplinei romane și-a dat și el contribuția sa. Germanii, Slavii au adus alte note — și nu știm ce surprize ascunde viitorul, când vor primi creștinismul sutele de milioane din China și Indii.

In articolul nostru din Nr. 1 al acestei reviste am arătat câtă înțelepciune a dovedit vechea biserică ecumenică întru a respecta și iubi în largă măsură sufletul național al diferitelor popoare pe cari le-a primit în sânul ei. Le-a cultivat limba, le-a creat și îmbogățit literatura, le-a sprijinit cultura națională, a scos la iveală elementele aperceptive din creațiunile lor spirituale (filosofia greacă = „pedagog către Hristos“) și a făcut legătura cu ele, în fine a acceptat chiar influința geniului lor în rânduielile vieții și organizațiunii sale. Vechea biserică siroantiocheană, armeană, persică, georgică, arabă, coptică, grecească, africană, romană, hispană, galică, celtică etc. au fost tot atâtea membre ale aceluiași trup al „unei, sfintei, soborniceștii și apostoleștii biserici“ a lui Hristos. Aproape fiecare își avea liturghia ei și toate aceste vechi liturghii, având aceeași construcție de bază, se deosebeau totuși între ele după sufletele popoarelor cari se oglindeau în varietatea lor.[1] Aceiași credință dogmatică și aceiași învățătură morală, aceleași sfinte taine și aceleași principii de organizare străbăteau ființa membrelor bisericei vechi și le împreunau pe toate în unitatea spirituală a clasicei ecumenicității. Ca să o păstreze nealterată pe aceasta nu aveau nevoie de uniformizarea și centralizarea sistemului papal, care pe atunci nu exista, ci s'a desvoltat succesiv în apus și a devenit pricina de căpetenie a desbinării apusului creștin de biserica ecumenică a lui Hristos. Desigur la acest imperialism papal purtat în lectică după modelul imperialismului vechilor Cesari romani, nu s'a gândit Mântuitorul în luminoasa conversație ce a avut-o cu apostolii săi la Cesarea lui Filip, când a rostit cuvintele: „Tu ești Petru“ etc. Ecumenicitatea bisericii vechi nu era înțeleasă ca formula juridică a unui centralism forțat, ci era o realitate de ordin spiritual și prin această superioară calitate a ei a putut face sinteza cu spiritul național al popoarelor creștine. E într'adevăr un subiect foarte interesant de urmărit, cum biserica creștină, în faza celui mai viu misionarism el ei, a știut să se înfrățească cu viața națională a popoarelor pe cari le-a cucerit pentru Hristos Domnul.

Pe linia acestei mari și venerabile tradiții se găsește și astăzi sfânta biserică ortodoxă a Răsăritului. In conștiința ei nu există perplexa antiteză, cu atât mai puțin antagonismul creat de papism, între ecumenicitate și naționalitate, ci ea a știut să armonizeze grația cu natura în organizația *bisericilor naționale,* cari o constituesc. Una în substanța ei divină, biserica ortodoxă se coboară cu toată comoara ecumenicității sale în mijlocul diferitelor neamuri, ca să le aducă vestea cea bună a mântuirii, să le curețe de păcate și să le sfințească; iar națiunile, cari își deschid sufletul pentruca să primească cereasca ei solie, își văd ocrotită și înălțată, sub aripile bisericii, viața lor națională. Bisericile ortodoxe naționale din zilele noastre nu sunt decât părți ale unui întreg, membre ale trupului lui Hristos care este capul Bisericii. Astăzi ca în oricare epocă, din cauza împrejurărilor istorice, comunicarea dintre ele poate să fie mai mult ori mai puțin stânjenită; cu toate acestea *unitatea spirituală* a lor nu e mai puțin reală, fiindcă ea este dată în substanța divină a bisericii, comună

[1] *Dr. Anton Baumstark:* Vom geschichtlichen Werden der Liturgie. Freiburg i. Br. 1923, pag. 97 și urm. Acest savant catolic scoate la iveală folosul sufletesc care rezultă pentru credincioși din întrebuințarea unei limbi înțelese ca limbă liturgică. Vorbind de traducerea liturghiei noastre în limba românească vie (in das lebende Romänische), cu un oftat că nu e și la dânșii tot așa, zice: „Să ne gândim cum s'ar fi desvoltat liturghia romană pe teritorul germanic, dacă limba ei ar fi fost idiomul cântărețului lui „Heliand“, pag. 87—88.

tuturora. Pentru celce ştie să distingă bine lucrurile, cu nimic nu este mai mare unitatea spirituală în catolicism decât în ortodoxie, pentrucă unitatea spirituală nu este a se confunda cu uniformizarea şi centralismul sistemului papal.

Biserica naţională e, prin urmare, locul sfânt în care vorbeşte Domnul cu un anumit popor şi-i trimite prin ea darul mântuirii; iar poporul respectiv, ca o comunitate spirituală întemeiată prin puterea aceleiaşi credinţe, se înfăţişează prin *biserica sa* înaintea Domnului. Şi fiindcă din această comunitate spirituală fac parte toţi înaintaşii trecutului, toţi strămoşii cari ne-au precedat şi s'au închinat la acelaş altar, la care ne închinăm cu evlavie şi noi, generaţia care reprezintăm prezentul, de aceea biserica care mijloceşte această comunitate spirituală se numeşte cu tot dreptul „biserică strămoşească", şi toată spiritualitatea ei, infiltrată în sufletul şi viaţa neamului din trecut şi prezent, se numeşte cu adevărat „lege strămoşească". In acest chip istoria bisericii se împleteşte cu istoria neamului. Celce nu înţelege taina minunată a acestei legături între biserica lui Hristos şi sufletul nostru naţional, acela să nu iee în deşert numirea de „lege românească", identificându-o cu „păgânismul strămoşesc", pentrucă dă dovadă nu numai de o răutate care frizează blasfemia, dar şi de ignoranţă. Poporul românesc n'a avut o eră *precreştină* de păgânism. Nici la Zamolxe al Dacilor, nici la Iupiter al Romanilor nu ne putem întoarce, fiindcă n'au fost ai noştri. In plămada substanţei româneşti n'a intrat decât ortodoxia. Dar ea a intrat atât de adânc, încât nu mai poate fi extrasă de acolo. Cu drept cuvânt s'a spus: *„Rasa şi ortodoxia sunt componentele originare ale substanţei româneşti"*. [1]

In concluzie: Biserica ortodoxă acţionând în mijlocul diferitelor popoare şi înfrăţindu-se cu specificul naţional al fiecăruia, nu-şi pierde caracterul ecumenicităţii sale, pe cum lumina soarelui tot lumină a soarelui rămâne şi când se revarsă în aceiaşi grădină asupra multor feluri de flori; iar poporul, care a intrat în sânul bisericii, nu-şi alterează naţionalitatea sa, ci şi-o purifică şi desăvârşeşte. Astfel se realizează în ortodoxie sinteza între ecumenicitate şi naţionalitate. Biserica lui Hristos n'a fost trimisă în lume nici să internaţionalizeze, nici să antinaţionalizeze popoarele.

[1] *Mitrop. Dr. Nicolae Bălan:* Ortodoxia în mijlocul frământărilor de azi. Sibiu, 1933, pag. 14.

Epitaful dela Mănăstirea Secu (1603)
— detaliu —

Am cetit de curând un articol despre „Creştinism şi naţiune", foarte caracteristic pentru punctul de vedere al catolicismului în chestiunea de care ne ocupăm. Autorul lui, romano-catolicul *Wilhelm Moock*, [1] preconizează nici mai mult, nici mai puţin decât desfiinţarea naţiunilor prin creştinism şi selecţionarea, sub influinţa creştinismului, a *unei singure naţiuni creştine*. Naţiunile — zice el — sunt nişte produse pădureţe şi „nici decum nu se poate vorbi, că creştinismul ar avea problema să apere naţionalităţile, nici măcar ca o problemă tangenţială ori ca o problemă indirectă sau oricum s'ar mai numi toate asemenea încercări de compromis"; nu poate fi problema creştinismului să întreţină „o cultură de meri pădureţi", ci mai vârtos „el are să lucreze în direcţie opusă", adecă să stârpească pădureţii! In susţinerea tezei sale W. Moock purcede dela analogia cazului din V. Testament, când Domnul a provocat pe Avram: „Ieşi din pământul tău şi din rudenia ta şi din casa tatălui tău şi vino în pământul, care voi arăta ţie. Şi te voi face pe tine neam mare... şi se vor binecuvânta întru tine toate neamurile pământului" (Genesă, 12, 1—3), apoi

[1] Revista *Hochland*, fascicolul pe Decemvrie 1933, pag. 233—243.

adaoge interpretarea: „Aici avem de a face cu o desfacere nu numai de pământul strămoşesc, ci şi de neamul căruia îi aparţinea, şi cu întemeierea unei naţiuni noui supranaţionale". Intocmai aşa şi Mântuitorul „a voit să facă din turma cea mică a apostolilor săi tulpina *unei singure naţiuni creştine unitare*, cuprinzând întreaga omenire, şi în care legăturile născute din carne (aus dem Fleische geborenen Bindungen), nefiind pentru unitatea omenirei altceva decât separaţiuni, *vor dispare*". Autorul ne spune că nu vorbeşte în sens simbolic, nu întrebuinţează numai o alegorie ori metaforă, ci se tratează precis de dispariţia caracterelor naţionale prin suprimarea comunităţii de sânge (Blutsgemeinschaft) şi de crearea unei naţiuni creştine unitare, care „influinţată de concepţia de viaţă a creştinismului, în decursul mileniilor de ani s'ar înfăţişa *ca o unitate biologică*". Ca să nu lase nici umbră de îndoială asupra înţelesului tezei sale, autorul contează cu obiecţiunea ce i s'ar face: „Vedeţi aici un *enfant terrible* desveleşte ultimele scopuri ale bisericei romane, care tinde să-i răpească omului ce are mai scump, neamul şi patria" — şi la această obiecţiune răspunde net: „Lasă morţii să-şi îngroape pe morţii lor!" „In această lumină — continuă interpretarea — tendinţele de uniformizare ale bisericii romane capătă un înţeles mai adânc şi e limpede că ea a lucrat în mod conştient pentru realizarea acestui scop, dar a venit spre sfârşitul evului mediu molima naţionalismului (die Seuche des Nationalismus), care i-a slăbit puterea"...

Regretăm că spaţiul nu ne permite să redăm mai pe larg interpretarea pe care acest scriitor o dă punctului de vedere catolic în chestia naţionalităţii. La baza ei stă supoziţia, că diferenţierea omenirii în naţiuni, deci factorul naţional în sine — este *păcat*, prin urmare creştinismul ar trebui să-l desfiinţeze. Aici zace enorma rătăcire. Noi am văzut că, după concepţia ortodoxiei, popoarele fac parte din opera creaţiunii divine. Deci naţionalitatea în sine nu este păcat, fiindcă tot ce a creat Dumnezeu, a fost bun. Intrând păcatul în om, de sigur a fost alterat deodată cu natura omului şi factorul naţional. Creştinismul însă a venit în lume să înlăture păcatul, dar nu să desfiinţeze natura omenească, ci să o purifice şi sfinţească; prin urmare creştinismul nu are să suprime nici factorul naţional, dat prin creaţiune, ci să-l purifice de păcat şi să-l sfinţească.

Venind din altă parte şi cu motivări scoase din doctrina sa despre păcat şi despre urmările lui, prin cari natura omenească a fost condamnată la o radicală corupere, devenind ea însaşi păcat, nici protestantismul n'a putut să aprecieze cu adevărat importanţa factorului naţional. Este o fatalitate pentru protestanţii din Germania, că tocmai astăzi când trăesc o epocă de renaştere naţională, a ajuns dominantă în teologia lor direcţia cunoscută sub numirea de *teologie dialectică sau barthianismul*,[1] care, exagerând şi mai mult doctrina veche protestantă despre păcat şi urmările lui, sapă o prăpastie între Dumnezeu şi om, între natură şi graţie, între biserică şi popor. Astfel teologia dialectică este o piedecă mai mult în calea unei sinteze între protestantism şi naţionalitate. Lipsa unei asemenea sinteze mulţumitoare, care n'a putut fi găsită timp de secole în protestantism, are astăzi drept consecinţă firească trecerea în celalalt extrem, adecă încercările ce se fac de către unii neoreformatori de a construi o religiune care emană dela naţiune. Aşa se explică geneza neopăgânismului care a găsit adepţi printre Germani, iar nu cum scrie în „Unirea" dl G. Todica, care, în necunoştinţa lucrurilor, ne pune şi nouă în perspectivă o întoarcere la păgânism, fiindcă „ţinem morţiş la ortodoxiile naţionale".

Intre punctul de vedere protestant credincios şi între cel catolic, în privinţa aprecierii ori mai bine zis a deprecierii factorului naţional, există o înrudire. Numai orientările din cari pornesc sunt diferite. Recunoaştem că teza lui W. Moock nu este general împărtăşită în biserica romano-catolică. El trage însă ultimele consecinţe din catolicism, ca şi ceice vorbesc tot mai insistent de tipul *„omul catolic"*, dupăcum internaţionala roşie are ca ideal „omul colectiv". Alţii se opresc la jumătatea drumului şi consideră naţionalitatea ca făcând parte din creaţiune, şi-i atribuesc o importanţă în istorie, dar nu voesc să o primească în biserică. Biserica — zic ei — e universală, dar sub universalitatea bisericii nu înţeleg ceeace înţelegem noi sub ecumenicitate, ci o mai complică cu uniformizarea şi centralizarea inerentă sistemului papal. Iar *acesta* nu se împacă cu spiritul naţional, cum nu se împacă apa cu focul. Pretutindenea e în conflict cu spiritul naţional care-şi reclamă drepturile sale şi'n biserică şi nu se lasă pus în umbră ori tulburat de pretenţiile internaţionalei catolice. De aceea o sinteză între biserica pa-

[1] Critica, din punct de vedere ortodox, a teologiei dialectice a făcut-o filosoful rus *N. Berdjajew* în revista *„Orient und Occident"* Nr. 1 din anul 1929, pag. 11—25.

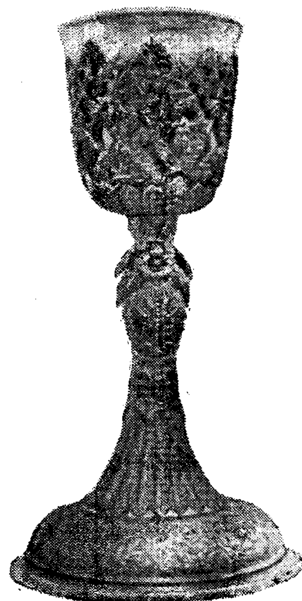
pală şi naţionalitate e imposibilă. Existenţa *bisericilor naţionale* în catolicism e exclusă şi osândită *ex cathedra*. In Nr. 1 al revistei noastre am citat, dintr'o recentă enciclică a episcopatului catolic din Austria, cuvintele prin cari acesta condamnă „toate ideile şi năzuinţele cari în mod consecvent ar duce la o biserică naţională". Să nu se creadă că am avea de a face cu un caz izolat. Nu, ci biserica romano-catolică prin însaşi constituţia ei şi prin întreg spiritul ei exclude bisericile naţionale.

In anul 1864, în ziua de 8 Decemvrie, Papa Pius al IX-lea a publicat enciclica „Quanta cura", alăturând la ea celebrul „*Syllabus*" (complectens praecipuos nostrae aetatis errores), care cuprinde catastiful alor 80 de teze *condamnate* şi pe cari doctrina catolică şi conştiinţa catolică trebue să le refuze. A 37-a teză a „Syllabus-ului e următoarea: „Institui possunt nationales ecclesiae ab auctoritate Romani Pontificis subductae planeque divisae".[1] Pe româneşte: *„Se pot constitui biserici naţionale desfăcute de autoritatea pontificelui roman şi integral despărţite"*. Teza aceasta a fost condamnată şi cel care ar susţinea-o îşi primejduieşte mântuirea sufletului, iar dacă ar persista în ea va fi scos din biserica romano-catolică, ca eretic. Prin urmare *contrarul* dela acea teză reprezintă doctrina romano-catolică autentică. Formulând în mod pozitiv această doctrină rezultă, că biserica romano-catolică exclude din sânul ei bisericile naţionale despărţite de pontificele roman; prin urmare biserica naţională e socotită ca stând în opoziţie cu sistemul centralist al papismului. Aici într'adevăr are loc alternativa dlui G. Todica: Ori biserică romano-catolică — ori biserică naţională. Cu amândouă *deodată* nu poţi fi. Deci: ori-ori!

Ne întrebăm acum: Care este situaţiunea bisericei unite în raport cu biserica romano-catolică şi cu doctrina cuprinsă în „Syllabus"-ul acesteia? Face biserica unită parte *substanţial* din biserica romano-catolică — ori este biserică naţională? Căci: ori una — ori alta. Amândouă deodată nu poate fi. Ori face parte din catolicismul roman şi atunci nu poate fi biserică naţională — ori este biserică naţională şi atunci nu se încadrează în catolicismul roman.

Noi nu-i contestăm bisericii unite caracterul ei naţional, fiindcă aceasta este zestrea pe care a moştenit-o din ortodoxie şi pe care n'a putut-o pierde fără să se fi pierdut pe sine însaşi. Ea a moştenit sinteza realizată în ortodoxie dintre creştinismul genuin şi naţionalitatea românească. Constituţia statului român, în art. 22 alin. 3 recunoaşte caracterul naţional al bisericii unite prin cuvintele: „Biserica creştină ortodoxă şi cea greco-catolică sunt biserici *româneşti*". *Episcopatul de atunci al bisericii unite a acceptat „cu bucurie" această soluţie.* Dar ceice reprezentau romano-catolicismul integral, au simţit că prin această formulă Constituţia statului român proclamă o „desbinare" între biserica română unită şi între biserica romano-catolică. Redactorul de atunci al „Unirii", actualul episcop unit dela Baia-mare Dr. Alexandru Rusu, a atacat formula Constituţiei, întâi pe motivul că recunoaşte pe seama bisericii ortodoxe „prerogativa supărătoare" de a fi „biserică dominantă în statul român" — „iar în locul al doilea, pe motivul — neasămănat mai important decât cel dintâi — că *prin noua formulă se întroduce*, în chiar Constituţia ţării, *o desbinare absolut inadmisibilă a cultului catolic*, care în esenţă n'a fost împărţit niciodată şi pe care nu o Constituţie a României va putea să-l împartă vre-odată" (sublinierile sunt ale „Unirei" Nr. 12 a. 1923). Aceasta e mentalitate romano-catolică, în sensul doctrinei „Syllabus"-ului, care recunoaşte că *biserica naţională nu intră în substanţa catolicismului roman*, ci o desbină. Totuşi reprezentanţii bisericii unite au acceptat formula şi ea se găseşte în Constituţia ţării noastre. Prin urmare biserica unită a rămas biserică naţională. Dar în calitatea aceasta — după Constituţie şi după doctrina „Syllabus"-ului — a încetat de-a face parte „în esenţă" din biserica romano-catolică, care cum am văzut, nu admite noţiunea de biserică naţională. Deci Constituţia a proclamat „desbinarea".

Urmează acum reversul. Câtiva ani mai târziu, când în 1929 s'a votat Concordatul cu scaunul papal, biserica unită a fost înglobată în cultul catolic, ca o variantă de rit a acestuia. In chipul acesta s'a dat satisfacţie celor ce, ca P. Sf. episcop Rusu, au deplâns „desbinarea" întrodusă prin Constituţie. *Episcopatul unit a pri-*

Potir de argint. M-rea Secu

[1] *Henr. Denzinger et Clem. Bannwart S. I.*: Enchiridion Symbolorum etc. Friburgi MCMXXII, pag. 469.

mit și formula din Concordat, tot cu bucurie! Astfel biserica unită nu mai știa nici ea ce este, fiindcă s'a înfățișat succesiv în două ipoteze: Când era întoarsă cu fața către națiunea română și către statul românesc întregit, s'a înfățișat ca biserică românească, iar când s'a votat Concordatul și era întoarsă cu fața către scaunul papal, s'a înfățișat una cu biserica romano-catolică. De sigur, ca să nu rămână de pagubă, nici într'un caz nici în celalalt.

Ca să atenuăm puțin gravitatea acestei situațiuni vom povesti împreună cu dl O. Goga, întâmplarea Șvabului din Mărișel. In satul Mărișel din Munții noștri apuseni se pripășise un Șvab care făcea pe cârcimarul. Pe vremea revoluției din 1848, când s'a dat lupta dela Mărișel între Români și Unguri, Șvabul nu știa cu cine să țină, adecă știa el cu cine are să țină, dar aștepta să vadă sfârșitul luptei. Ca să capete informațiuni precise, și-a urcat nevasta pe coperișul casei, de unde se vedea terenul de bătaie. Când nevasta îi da de știre de pe coperiș: Românii sunt deasupra! — Șvabul îmbrăca ițari. Dar peripețiile luptei erau schimbăcioase și când norocul armelor se mai înclina și de partea Ungurilor și nevasta îi striga de pe coperiș: Ungurii sunt deasupra! — atunci Șvabul îmbrăca nădragi. Nu putem spune în ce costum l-a găsit sfârșitul luptei.

Așa și-a schimbat costumul și biserica unită.

Ni s'ar putea pune întrebarea: Dacă recunoașteți că biserica unită are caracter național, atunci de ce biserica romano-catolică nu rupe legăturile cu ea, ci le păstrează? Răspunsul e ușor de dat: *Din oportunitate*, ca să nu-și piardă dominațiunea asupra ei! Altfel cum vă explicați faptul, că unor popoare mari, ca Francezii, Germanii etc. papismul nu le acordă biserică națională, limbă liturgică națională etc., dar unor frânturi mici rupte din biserica ortodoxă (Români, Ruteni, Greci, Bulgari etc.) le încuviințează biserică cu caracter național luat din ortodoxie, ritul ortodox, limbă liturgică română, greacă, slavă etc.?! E pură oportunitate, dacă oportunitatea poate fi numită pură. Scaunul papal înțelege că, în momentul când n'ar face aceste concesiuni, n'ar mai rămânea nici urmă de Român, Rutean, Grec, Bulgar—unit.

Prin urmare biserica unită, împreună cu moștenirea ce o are din *ortodoxie*, este numai **tolerată** în catolicismul roman. Ea trăiește din grația unui *campromis oportunist* pe care scaunul papal i-l face cu împrejurările pe cari nu le poate schimba. Este atât de neînduplecată moștenirea ce-o are biserica unită din ortodoxie, încât refuză categoric să fie schimbată. Sinteza odată înfăptuită cu sufletul național prin ortodoxie, nu mai poate fi desființată, și ea se prezintă ca o realitate atât de originală încât nu se poate contopi în aliajul catolicismului roman. Au încercat și încearcă ucenicii crescuți în școlile teologice ale iezuiților și întorși apoi ca agenți propagandiști ai papismului printre români, să întroducă în biserica unită elemente din catolicismul roman — dar nu reușesc. Sunt simple încercări cari în cel mai bun caz dau ca rezultat o inestetică hibridizare; cu cât ele vor fi repețite mai stăruitor, cu atât mai hotărât le va respinge simțul de armonie înăscut poporului nostru. Nici rozariul, nici cultul inimii lui Isus, nici sfinți ca Don Bosco, Gemma Galgani, Terezia de Pruncul Isus, Hoffbauer sau cine știe ce alți apostoli „în redingotă" nu vor putea pătrunde nici când, chiar dacă ar mai pune în acțiune cineva tunurile lui Bucov, în conștiința religioasă a poporului românesc aparținător bisericei unite. Propaganda de două sute de ani și mai bine de când s'a inițiat „unirea", purtată cu tot felul de mijloace, n'a putut întroduce nicidecum catolicismul roman în sufletul Românilor cari se zic „uniți". El e și astăzi o firmă externă, în dosul căreia trăiește ortodoxia. Aceasta este cea mai elocventă dovadă, că înfrățirea dintre ortodoxie și sufletul neamului nostru este atât de organic înfăptuită, încât aici o „desbinare" este cu totul exclusă. Aceasta e legătura dintre Ortodoxie și Românism! Ai putea să desființezi poporul românesc, dar câtă vreme el va dăinui, nu există pe lume putere care să-l romano-catolicizeze.

Iată, deci, cum se prezintă alternativa d-lui G. Todica: Dacă ești și vrei să rămâi bun Român, atunci nu te poți asimila cu romano-catolicismul. Ori, dacă vrei să te asimilezi cu el, fiindcă i-l consideri drept „creștinismul genuin", atunci primește-l integral, dar în acest caz trebue să renunți la puritatea substanței românești din ființa ta! Alternativa a doua într'o oarecare măsură ar putea-o accepta indivizi singuratici, cum s'a dovedit în multe cazuri din trecutul neamului nostru. Un popor însă, nu! Deci: ori-ori.

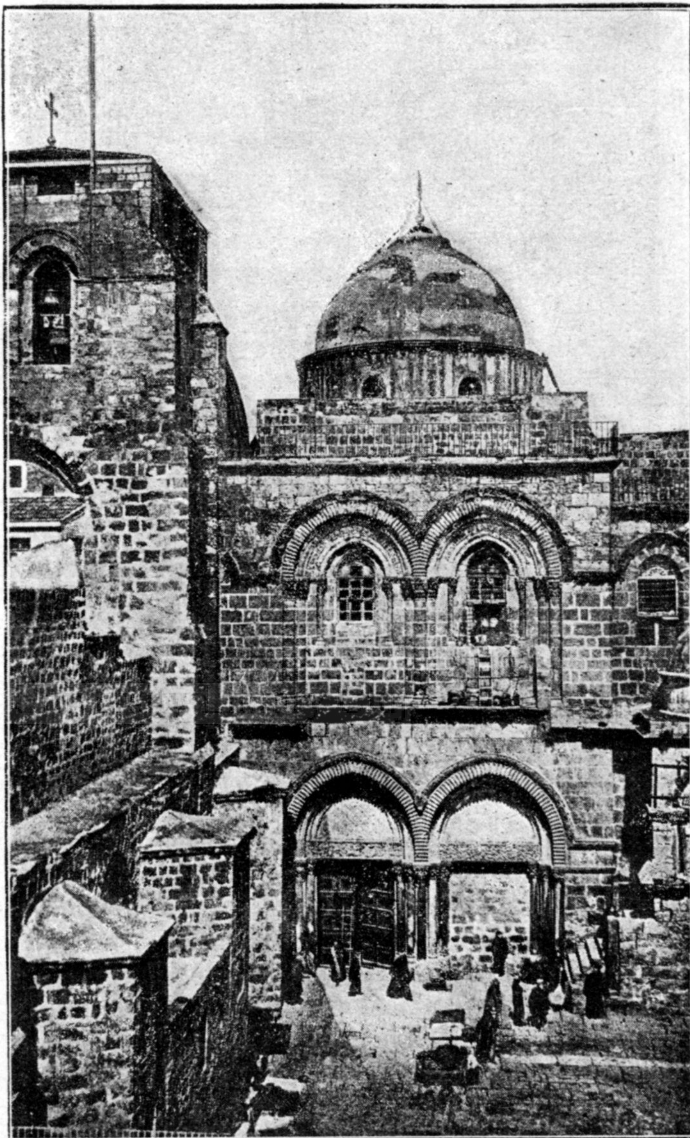
Dar situația de biserică tolerată pentru caracterul său național cu care biserica unită se găsește în opoziție față de romano-catolicism, este o situație jenantă. Din ea nu există decât o singură ieșire: Să se întoarcă *acasă*.

N.

MĂRIRE CELUICE A ÎNVIAT DIN MORŢI!

OSPĂŢUL CREDINŢEI

De este cineva bine credincios şi iubitor de Dumnezeu, să se îndulcească de acest praznic bun şi luminat. De este cineva slugă înţeleaptă, să intre bucurându-se întru bucuria Domnului său. De s'a ostenit cineva postind, să-şi ia acum dinarul. De a lucrat cineva din ceasul cel dintâi, să-şi ia astăzi dreapta plată. De a venit cineva după ceasul al treilea, mulţumind să prăznuiască. De a ajuns cineva după ceasul al şaselea, nimica să nu se îndoiască, pentrucă de nimica nu se va păgubi. De a întârziat cineva până în ceasul al nouălea, să se apropie, nimica îndoindu-se. De a ajuns cineva numai în ceasul al unsprezecelea, să nu se teamă, căci s'a izbăvit. Că milostiv fiind Stăpânul, primeşte pe cel de pe urmă ca şi pe cel dintâi. Odihneşte pe cel din al unsprezecelea ceas, ca şi pe celce a lucrat din ceasul cel dintâi, şi pe cel de pe urmă miluește şi pe cel dintâi mângăe. Şi aceluia plăteşte, şi acestuia dăruieşte, şi faptele primeşte, şi cu voinţa să împacă, şi lucrul cinsteşte, şi socoteala o laudă: pentru aceasta intraţi toţi întru bucuria Domnului nostru. Şi cei dintâi şi cei de ai doilea luaţi plata. Bogaţii şi săracii împreună dănţuiţi. Ceice v'aţi înfrânat şi cei leneşi cinstiţi ziua: ceice aţi postit şi ceice n'aţi postit veseliţi-vă astăzi. Masa este plină, ospătaţi-vă toţi. Viţelul este mult, nimenea să nu iasă flămând. *Toţi vă îndulciţi de ospăţul credinţei.* Toţi luaţi bogăţia bunătăţii. Nimenea să nu plângă pentru sărăcie: că s'a arătat împărăţia cea de obşte. Nimenea să nu se tânguiască pentru păcate: că iertare din groapă a răsărit. Nimenea să nu se teamă de moarte: că ne-au slobozit pe noi moartea Mântuitorului. Stins-o-au pe dânsa Celace a fost ţinut de aceea. Prădat-au iadul Celace s'a pogorît în iad. Amărâtu-l-au pe El, fiindcă au gustat trupul Lui. Şi aceasta mai înainte apucând, Isaia a strigat: „Iadul s'a amărît, întâmpinându-te pe tine jos; amărîtu-s'a că s'a stricat; amărîtu-s'a că s'a batjocorit; amărîtu-s'a că s'a omorît; amărîtu-s'a că s'a surpat; amărîtu-s'a că s'a legat. A luat trup, şi de Dumnezeu s'a lovit. A luat pământ, şi s'a întâmpinat cu ceriul. A luat ce a văzut, şi a căzut întru ce n'a văzut. Unde-ţi este, moarte, boldul? Unde-ţi este, iadule, biruinţa? Sculatu-s'a Hristos şi tu te-ai surpat. Sculatu-s'a Hristos şi au căzut dracii. Inviat-a Hristos şi se bucură îngerii. Înviat-a Hristos şi viaţa vieţuieşte. Înviat-a Hristos şi nici un mort nu este în groapă. Că Hristos sculându-se din morţi, începătura celor adormiţi s'a făcut. Aceluia este slava, şi stăpânirea, în vecii vecilor, Amin.

Biserica Sfântului Mormânt. Ierusalim

(SF. IOAN GURĂ DE AUR)

NADEJDEA NEAMULUI:

COPILUL

Un adânc cunoscător al tragediilor înnăbuşite din viaţa călugăriţelor, istoriseşte chinurile multor călugăriţe după încheierea noviciatului, de câte ori văd mame tinere cu copii în braţe.

Iar într'o drăgălaşe poezie japoneză se spune, cât de nefericit e omul, ai cărui obraji nu-i mângăie mânuţele gingaşe ale unui copilaş.

Călătorind odată dela Paris spre Elveţia, am întâlnit o familie japoneză, având un copilaş ca de vre-o trei ani.

De câteva ori ochii mi s'au întâlnit cu ochii copilaşului. De odată văd că vine la mine prieteneşte. Aceasta făcu pe părinţii copilului să se apropie de mine. Era un învăţător cu soţia, care-şi

Lebrun: Autoportret, cu fetița. Muzeul Louvre, Paris

făcea călătoria reglementară în Europa, pentruca să poată primi definitivarea în post. L-am întrebat dacă e creștin și mi-a spus că la țară n'a străbătut creștinismul în Japonia. — Ce te oprește totuși să treci la creștinism? — l-am întrebat. — Am anume rezerve față de creștinism, deși am mare admirație față de Hristos, — mi-a răspuns tânărul japonez. Isus e cel mai îndrăsneț om în istorie. Dar creștinii, cu toată frumoasa învățătură a Lui, nu văd în copilul mic întruparea cerească a nevinovăției. Aici e toată nedumerirea mea față de creștinism. Pe când în țara mea, venirea pe lume a unui copilaș este sărbătoare obștească, pe care n'o întrece nici descinderea în societate a împăratului nostru.

Iutr'adevăr, părerea noastră despre copil nu e cea mai corectă; ea nu corespunde nici culturii adevărate, nici postulatelor sociologiei, nici patriotismului luminat. Dar nici postulatului Mântuitorului Hristos.

Am considerat copilul în perspectiva desvoltării și rolului lui din viitor. Martin Luther, când intra într'o școală vedea în copii niște viitori generali, magistrați etc.

Isus Hristos a privit însă pe copii ca fiind deplini, în însași vârsta lor copilărească, plini de grație îngerească și fără de răutate.

„De nu veți fi ca copilul ista, nu veți intra în împărăția Cerului" ! — a zis într'un moment învățăceilor Săi.

Vârsta copilăriei și psalmul copilăriei e poezia cea mai duioasă. Copilul în rugăciune vorbește cu Dumnezeu, cu Mântuitorul Hristos, cum vorbește cu maică-sa ori cu frățiorii. Cerul este boltit de-asupra copilăriei și dupăce trece prin porțile de argint ale experienței, cerul se acopere de nori.

Nu e durere mai mare pentru sufletul copilului decât atunci, când constată prima înșelătorie, ipocrizie, nedreptate.

Copilul e cicălitor, iscoditor. Prin sufletul lui trec fulgerări, cari uimesc pe savant. In timpul răsboiului, privind cu milă la mamă-sa, care plângea pe soțul căzut în luptă, un copil întreabă: — Mamă, pentruce Dumnezeu nu omoară pe Diavolul? — Altă dată un copil văzând pe soldați mergând la răsboiu, a întrebat: „Pentru ce se duc în răsboiu, căci odată tot vor muri!"

Noi n'avem încă suficientă grije de copii. Ii jertfim Molohului nepăsării.

N'avem poeți ai copiilor. N'avem altare și biserici pentru copii. In New-York cea mai frumoasă biserică e biserica copiilor și cel dintâi preot în America e preotul Bowie dela acea biserică, de marmoră albă. Din predicile lui Bowie, voiu traduce câteva în numerele viitoare. In Anglia, Episcopul Bell, cel mai tinăr episcop anglican, aranjează sistematic în fiecare vară pelerinaje de copii la catedrala sa. E cea mai fericită zi în Anglia întâlnirea copiilor la sediul eparhial.

„Purtați grijă de sufletele noastre" ! — strigă copiii. Să-i ascultăm. Căci ei vor aduce și pe părinții lor la biserică.

T. SCOROBEȚ

MĂRTURISIRI FILIALE

MAMA

Aportul mamei în viața unui copil nu se poate cântări, nici număra. Dar la bilanțul vieții, capitolul mamei, patrimoniu sacru, soldează pururea activ. Chiar când mama, pedagoga, cu sau fără pregătirea specială a „celor șapte ani de acasă", nu-i un model de virtute. Dar când ea este o creștină practicantă, atunci „școala" ei lasă urme de lumină neînserată peste sufletul copilului.

Dacă Fericitul Augustin a auzit, în grădina solitară în care medita, un glas din cer care-l îndemna: „Ia și citește" și dacă i-au fost deajuns câteva stihuri dintr'o epistolă a Sfântului Apostol Pavel ca să

se hotărască pentru Hristos, nu-i deloc mai puțin adevărat că rugăciunile Monicăi, modelul mamei creștine, timp de 32 de ani și lacrimile ei au cântărit greu în balanța convertirii lui.

Și dacă marele dascăl ecumenic al Bisericii, Sf. Ioan Gură de Aur, a însemnat în misiunea sa și prin învățătura sofistului Libanius, la vestita școală a căruia l-a trimis chiar mama prea iubită, apoi cuvintele învățătorului său păgân, spuse cu amărăciune despre cel mai distins elev al său: „Creștinii mi l-au furat", nu s'ar putea raporta la nimeni în mai mare măsură decât la sfânta mamă a lui Hrisostom, ale cărei rugăciuni și lacrimi i-au întors calea spre Mântuitorul.

Mamele atâtor voevozi și împărați — ne gândim la Sfânta Elena, mama lui Constantin împăratul, despre cari Biserica grăește că sunt „întru totul la fel cu apostolii", mama eroică a lui Ștefan cel mare și sfânt, mama lui Ferdinand cel leal — sunt mărturii istorice.

Dar iată că și arhiereii fac mărturisiri, că datoresc credința vie mamei care le-a sădit-o. Este recentă, în amintirea tuturor, spovedania Prea Sfințitului Nifon al Hușilor, la întărirea regească în scaunul Său. „Datoresc credința mea unei mame bune și sfinte".

Am avut fericirea să particip la instalarea noului ales în scaunul marelui Veniamin Costache și Dosoftei. Și mărturisesc că din tot ce a atins inima mea mai adânc au fost lacrimile Prea Sfințitului Episcop, când vorbea despre mama Sa, precum și gestul care onorează în cel mai înalt grad o figură de episcop de a fi avut, la masa celor aproape 200 de invitați, pe maica Sa, în dreapta.

O văd mereu în locul de cinste și gust cu entuziasm acest moment sacru din viața unui Ierarh care cunoaște și cultivă floarea rară a recunoștinții.

O văd, femeie simplă dela țară, cu tulpan negru în cap, cu straie de țărancă, așa cum sunt mii și mii din mamele noastre.

Pe acelaș scaun vlădicesc a stat cândva un alt episcop despre care cărțile vremii ni spun că a stat la masa sărbătorească tot așa, având în dreapta pe mama Sa: a fost episcopul Iacob Stamate.

O, sfântă mamă, ce bucurie poate să întreacă pe aceasta de a vedea că toate ceasurile tale de rugă în fața icoanelor și a candelii aprinse, pentru copiii tăi, toate lacrimile tale au sădit într'un suflet credința cea vie care luminează acum înaintea ta ca flacăra de pe drumul Damascului?

Dulceața și blajinătatea pe care „buna și sfânta mamă" a alesului dela Huși i le-a transmis fiului său, le-au simțit, chiar din ziua întâi a urcării pe scaun, poporănii acestei de Dumnezeu păzite eparhii, când clopotele tuturor bisericilor din reședința episcopală, ca niște potire cu gura întoarsă, revărsau pământului miresme din cerul iubirii.

I. GR. OPRIȘAN

Lacul Călțun. Munții Făgărașului

Lac de munte

Un lac curat de munte m'a fermecat. In copilăria mea adeseori l-am cercetat. Numai azi îmi pot da seama însă, de ce am urcat muntele atât de des, ca să privesc locul sfânt pentru sufletul meu de copil. Numai acum, ca om bătrân, știu prețui măreția acelei priveliști. *Era icoana sfântă, a curățeniei sufletului, pe care o dorește tot copilul.*

Lacul de munte este ochiul de veghe al mamei noastre duioase. Cugetarea ei este adâncă întocmai ca lacul fără fund. Privirea ei este una: către Cel de sus! Ochiul ei curat caută măreția lui Dumnezeu și uită cu desăvârșire de răutatea lumii acesteia.

Ochiul ei priveghează ziua și noaptea. In nopți senine, când toată lumea doarme, când ultimul firicel de iarbă își pleacă capul supt povara picurului de rouă, ochiul mamei priveghiază. Atunci, în misterul nopții, când toate dorm, când somnoroase clipesc din ochi și stelele de pe cer, atunci se ridică rugăciunea mamei către Dumnezeu, pentru fiii săi.

Lac curat de munte, cu privirea ta senină, acum îți înțeleg farmecul din copilărie: tu ești ochiul mamei, de aceea te iubesc.

Pr. M. NEAGU

Simbolul Sfintei Euharistii. Muzeul Kaiser Friedrich, Berlin

TEATRUL NOSTRU

CERURILE SPUN

MISTER CREŞTIN ORTODOX

TABLOUL I

(URMARE)

SZENTIVANYI. Acest Şorban, deşi din acelaş neam cu mine, Maghiar, deci învăţat şi deştept, mie nu mi-e drag, din cauza păcatului părintesc.

CORNEA. E singurul, care cunoaşte latineasca şi alte limbi străine. Şi apoi, mi-e credincios mie şi credincios băiatului.

SZENTIVANYI. Credinţa, credinţa. Cuvânt blestemat! Ai vorbit de Mailath, iată şi pe Zápolya, iată. Toţi aceşti duşmani ai împăratului, care cu atitudinea lor răzvrătită înlesnesc propoveduirea luteranismului, (infuriat) a acestei schisme, mai păcătoasă chiar decât cea grecească (revenind). Iartă-mă, nobile stăpâne.

CORNEA. Ba, drept ai să blestemi religia mea... O simt cum îmi leagă pe nevăzute cătuşe.

*SZENTIVANYI. Prea bine, Măria-ta. Cunoaşterea greutăţilor ce ne impresoară, e primul pas spre slobozire.

CORNEA. Greu, reverende... Nu ştiu cum m'aş putea despresura de o putere, care ca şi aerul, mă învălue.

SZENTIVANYI. Incetul cu încetul. Ce n'a putut face tatăl, va înfăptui copilul.

CORNEA. Da, copilul... dar iată, mă tem de el.

*SZENTIVANYI. Măria-ta, trebue să pregăteşti înţelepţeşte lucrurile.

CORNEA. Cum, reverende?

SZENTIVANYI. Mai întâi trebuesc rupte legăturile cu cei de dincolo.

CORNEA. Cu Moldovenii?

SZENTIVANYI. Da.

CORNEA. Greu... Oamenii noştri, de acolo îşi aduc cele de lipsă hranei, şi acolo îşi vând vitele.

SZENTIVANYI. Pentru planul măreţ al Domnieitale aşa se cade.

CORNEA. Şi apoi, deocamdată mă găsesc în bună prietinie cu Ştefan, Domnul Moldovei...

SZENTIVANYI. Asta intră de altfel, în planul Majestăţii-Sale... Ştefan, deocamdat, e împotriva lui Zápolya, dar cine ştie, dacă pilda îndrăsneţului Rareş nu-l momeşte... (tainic). In Moldova Majestatea Sa nu vrea să audă decât de un om al său...

CORNEA. Ne trebue totuşi un prilej...

SZENTIVANYI. Prilej... Prilej se găseşte totdeauna... Şi de nu vine de bunăvoie, îl scornim noi...

CORNEA. De pildă...

SZENTIVANYI. De pildă izgonirea meşterilor, ce lucră la biserică...

CORNEA. Ar fi asta pricină de supărare?...

*SZENTIVANYI. Este... Doar sunt oamenii principelui moldav... şi el, chiar dacă nu s'ar ţine de mare pravoslavnic, totuşi ocara ar fi prea mare, ca să nu se oţărască. Aminteşte-ţi de Rareş... Pentru nişte negustori a făcut atâta prăpăd, în scaunele săcueşti...

CORNEA. Acela se numea Rareş... pe când Domnitorul de acum.

SZENTIVANYI. Trebuesc, Măria-ta, rupte neapărat legăturile și în altfel... De pildă, poftiți și ospătați boierii credincioși lui Petru...

CORNEA. Cu neputință... Cum s'ar chema o astfel de faptă?...

SZENTIVANYI. Asta, în limba politică, se cheamă a-ți arăta drepturile...

*CORNEA. Preget...

SZENTIVANYI. Nu pregeta, Măria-ta, căci pregetând n'ai dreptul să-ți învinovățești copilul... Gloria se dobândește prin luptă... luptă fățișă, piept la piept... dar și luptă ascunsă, de gânduri...

CORNEA. Și biserica?...

SZENTIVANYI (fără să răspundă). Cel mai de seamă pas, în această înfăptuire, este încredințarea Măriei-tale de dreptatea pretenției...

CORNEA. O... despre asta, da...

SZENTIVANYI. Dacă ești încredințat de ceea ce ți se cuvine, totul merge apoi ca dela sine... Încredințează-te, Măria-ta, că ești vrednic de a fi Domn...

CORNEA. Vrednic sunt...

SZENTIVANYI. Restul lasă-l pe mine... (tainic). Trebuesc grăbite lucrurile... Aș vrea să ajung la Suceava în toiul ocării. Deci, meșterii să fie goniți numai decât... Și acum, trebue să cunosc numele celor, pe care ne sprijinim. Mai cu seamă, rude... Măria-ta, de bunăseamă, ai, după obiceiul tuturor nobililor, un arbore genealogic... (Intră Ion și Șorban).

SCENA IV

CORNEA, SZENTIVANYI, ION, ȘORBAN

ION. Iată-mă sosit fără zăbavă, tată, la a ta chemare.. Dar odată aici, mă încumet să întreb cu toată smerenia de fiu, ce grabnice împrejurări silesc...

CORNEA. (Intrerupându-l) Așteaptă... (către Szentiványi). Am o carte, în care sunt trecute toate ramurile seminției noastre.

SZENTIVANYI. Aș dori s'o văd... Imi trebue și o copie pentru Viena...

CORNEA. Să mergem atunci... In dulapul de fier al visteriei păstrez toate zapisele și uricele familiei...

SZENTIVANYI. Aș vrea să le văd... Ele ne pot fi de mare folos... (Cornea și Szentiványi ies).

ION. Hotărârea tatei mult mă minunează...

ȘORBAN. Nu judeca pripit... căci doar spre buna cârmuire a sufletului tău, se nizue măritul nostru stăpân.* Vrea să-ți ostenești gândul în acea petrecere a minții, demnă de un nobil, pentruca înfăptuirea ochilor și mânilor tale să dureze pârtie spre veșnicie*...

ION. Mi-ar fi greu să găsesc aiurea bucuriile meșteșugului meu zugrăvicesc... Mai mult chiar... Cred că acolo mi-ar lipsi însuși îndemnurile cele de trebuință vieții... Pe aceste meleaguri trăiesc tainicile pricine ale fierbințelii mele sufletești... In închipuirea oamenilor de aici, în dorurile lor, în chemarea codrilor și a apelor... și mai ales, în vechea mea credință, trecută odată cu laptele subt, par'că prin însuși sânul mamei...

ȘORBAN. Cum te înșeli, prietene... Aci, codrii întunecă cerul, iar oamenii, sărmani de cer, privesc crunt și gândesc cu ură... In apus... Acolo, alt soare, alt cer... Suflet nou, înțelepciune aleasă...

ION. Ce bogăție mi-ar putea da țara și oamenii, mai mult decât bogăția sufletului meu?...

ȘORBAN (mustrându-l). Cum greșești, Ioane... Jertfești tot ce ai mai bun în tine, de dragul unei femei...

ION. Nu de dragul unei femei, ci de dragul vieții...

ȘORBAN. Viața e spirit, înțelepciune...

ION. Viața e iubire.

ȘORBAN. Nu, Ioane... Vieața e bucurie... bucurie întreagă, pe care, doar cunoașterea deplină, adică știința și filosofia, ne-o dă...* Să-ți simți judecata sigură, ca mersul orniciului... și înțelepciunea a tot cuprinzătoare... ...Ioane, Ioane!... Vino, să cunoaștem acea lumină, după care sufletu-mi tânjește... Menirea mea abia acolo se va desăvârși. Nu m'ai cunoscut... nu m'ai putut cunoaște. Aci, în acest colț sălbatic, de țară sălbatică, sufletul și mintea mi s'au uscat...*

ION. Acest colț de stradă mi-i drag...

ȘORBAN. Iți va fi dragă lumea, când vei cunoaște cât e de mic țarcul, din care ai ieșit!.. Iți va fi drag universul, când vei cunoaște cât e de mic pământul...

ION. Mi-i drag graiul!..

ȘORBAN. Graiu corupt, menit pieirii... Te voiu face să cunoști limba, de care să nu te rușinezi... splendida limbă a Romei...

ION. Mi-i dragă biserica mea...

ȘORBAN. Biserică, în care Dumnezeu nu e demonstrat, ci simțit... biserică fără putere, fără strălucire... o învechitură rămasă de căruță, sprijinită doar pe hârțoagele bătrânilor părinți ai bisericii, care nu poate ține piept nici filosofiei, nici științei... Colo în apus, au fost mari judecăți... De unele ți-am povestit eu... Pe altele, le vei cunoaște tu... Vino, Ioane! ...S'ascultăm cu urechile noastre ademenitoarele discuțiuni filosofice, după care sufletul meu tânjește... să luăm parte la docte conferințe teologice... să privim la minunatele descoperiri științifice... Ioane, Ioane, vino!...

(Intră reverendul și Cornea, urmați de servitor).

SCENA V

CORNEA, SZENTIVANYI (cu un teanc de documente în mână), ION, ȘORBAN, CĂMĂRAȘUL

CORNEA (către servitor). Să vie cămărașul... (Servitorul iese). (Către Ion) Ioane, mă bucur c'ai grăbit s'asculți de chemarea mea... Vreau să cercetăm

de față fiind reverendul, după a mea grijă de părinte, care sunt cele mai îndemânatece mijloace să ajungi la acel fel de purtare, potrivit mândriei tale de om și slavei numelui tău... (intră cămărașul).

CĂMĂRAȘUL. Stăpâne, m'ai chemat?...

CORNEA. Da... Acum, numai decât, să poruncești părintelui Pavel, să sloboadă meșterii moldoveni...

ION. Tată...

CORNEA. Să fie plătiți până la unul... Iar până mâni în zorii zilei, cu toții să fie departe peste granițele ținutului...

ION. Tată, lasă-mă să grăiesc și eu...

CORNEA. Pleacă numai decât, cămărașe... Iar porunca-mi să fie lege... (Cămărașul pleacă). (Către Ion). Acuma, să vorbim, băiete... Nu te sfii nici de reverendul Szentiványi, nici de prietenul tău Șorban...

ION. Tată, pot să te rog pentru meșteri?...

CORNEA. Pentru meșteri, nici o vorbă... Porunca să cadă ca piatra mormântului, odată pentru totdeauna... Să vorbim despre tine... despre tine, moștenitorul numelui și sângelui meu... Tu, dacă Dumnezeu nu va binevoi cu mine, va să răspunzi grelelor împrejurări, care împotriva noastră se împreună...

ION. Nu înțeleg, tată, ce ceri dela mine...

CORNEA. O mare veste îmi aduce reverendul Szentiványi... Măria-Sa, regele Ferdinand, augustul nostru stăpân, e pe cale să schimbe harta Europei... Și cu această schimbare s'a gândit și la noi...

ION. Ce putem face noi?

CORNEA. Planurile Măriei-Sale se îndreaptă mai cu seamă împotriva necredincioșilor Turci... Pentru a lupta cu spor, are nevoie de oameni de încredere în Moldova și Țara Românească... Or, după dreptate, neamul nostru, al Corneștilor ardeleni, are cădere, după legământ de sânge cu Dragoș, să domnească în scaunul dela Suceava, mai mult decât al Corneștilor moldoveni, ramură mezină a tulpinii... Nu-i așa, reverende?...

SZENTIVANYI. Așa vorbesc aceste documente...

CORNEA. Deci, trebue să fim pregătiți... Nu știu când va veni ceasul... și dacă acest ceas va fi hărăzit mie sau ție...

ION. Tată, eu nu cunosc toate drepturile, ce se află în aceste zapise... dar cunosc dreptatea omeniei. Domnul Moldovei, cu care rudă ne ținem pe departe, s'a purtat totdeauna nesmintit de dulce cu noi și cu oamenii noștri...

CORNEA. Ești slab, băiete, dacă te lași încurcat de astfel de pricini muierești... Când te simți chemat spre mari înălțimi, brațul tău va să fie vânjos și gândul isteț...

ION. Tată, am știut totdeauna să îndeplinesc datoriile mele de fiu...

CORNEA. Azi, aceste îndatoriri se fac una cu socotelile mele... (cu duioșie). Numele, băiete... iată pricina de căpetenie a trecerii prin lume...* Inaintea luptei dela Mohaci, și eu mă sleiam de puteri, în această vizuină a munților, crezând că fericirea e aici și lumea se sfârșește între granițele moșiei mele... Oh!... binecuvântată fie lupta... Ea mi-a deschis, par'că printr'un șurub, poarta minții...* (Către Szentiványi). Nu-i așa, reverende?...

SZENTIVANYI (aprobă).

CORNEA. Numele e lacom, ca și averea. Tot mai mult are, tot mai mult râvnește... Numele e singurul bun adevărat, căci el durează și după moarte.* Numele îți croiește firea de pomină, și nu firea, numele... căci un nume mare te silește la fapte îndemânatece, pe când un nume mic, chiar cu o fire vrednică, la nici o iscusință... Numele mare, ca și coroana de oțel, te apasă, dar te și înalță...* Nu-i așa, reverende?...

SZENTIVANYI (către Ion). Cu multă bucurie, fiule, am ascultat cuvintele tale, supuse, dar demne... Ele pornesc, nu dintr'o încăpățînată îndârjire, cât mai ales dintr'o necunoaștere a scopurilor vieții... Nu te-ai cugetat niciodată, fiule...

ION. Ba, m'am cugetat, reverende...

SZENTIVANYI. Atunci, n'ai izbutit să dobândești un temeiu de viață... Căci cugetarea, ca și făptura minții, aci, în astă ascunzătoare a munților, se îmbrobodește. Viața, copile, se întinde departe, în lumea întreagă... Acolo, pe deasupra vremelnicilor lupte, stăpânește o singură gândire, nemăsurat de mare... gândirea catolică, una, după vorba evangheliei, cu însăși lumea, în înțeles de împărăție a lui Dumnezeu... Prin aceste cuvinte, nu te sfătuesc a-ți părăsi legea... Nu... Dar vreau să cucerești gândirea, ca prin ea să fii demn, în însăși biserica ta, de numele de creștin...

ION. Reverende, e mare înțelepciunea voastră și știința... Dar iată că aci, mințile înțelepților se ciocnesc și se îndepărtează, ca pietrele aruncate una în alta... De pildă, Șorban... Și el e un om cu învățătură... dar pentru el, biserica lui Hristos are alt înțeles... Vorbește, Șorbane...

ȘORBAN. Da, reverende... Eu mă încumet a crede, că împărăția lui Dumnezeu nu e în lumea întreagă, nici în biserică, ci în mine. Să cuceresc gândirea, de bunăseamă... pentruca prin ea să-mi sădesc în suflet, biserica lui Hristos... Or, mintea mea, prin știință și raționament, se poate lărgi pas de pas, pânăce să se facă una cu granițele omenirii... Biserica lui Hristos e în mine...

SZENTIVANYI. Astea, prietene, sunt credințe pornite din lagărul dușman creștinismului... E trista moștenire rămasă dela răposatul tău părinte... Mergând așa, curând vei ajunge la necredință... Dar oricum, e un fel de a gândi, care te cinstește... In

schimb tu, Ioane, n'ai nici un fel de chibzuială asupra bisericii lui Hristos...

CORNEA. Așa e...

ION. Ba să ierți, reverende... Să ierți, tată... Biserica lui Hristos trăiește și în sufletul meu, vie... Dar ea nu se contopește nici cu împărățiile lumești, care pieritoare sunt, și nici cu sufletul meu — după cum crede Șorban — care, oricât l-aș întinde, mărginit rămâne... Cum trăiește?... Nu știu... n'aș putea-o spune... dar trăiește. O văd vie în celălalt, în aproapele meu, în durerea lui, în bucuria lui... O văd vie în icoanele zugrăvite cu truda mea... O simt că trăiește în toate darurile cerului...

SZENTIVANYI. Astă credință te duce la nimicire... Aproapele tău poate fi un tâlhar sau un criminal...

ION. Cărămida, reverende, e doar lut prost... In zidul casei, capătă folos, iar în locașul bisericii, sfințire...

SZENTIVANYI. Meșterul bun aruncă însă la gunoiu, cărămida spartă sau stricată... Pe el, clădirea îl interesează... măreția locașului...

(Larmă. Intră părintele Pavel și meșterii).

SCENA VI

PREOTUL PAVEL. Iertare îndrăsnelii noastre... dar de prea mare ocară suntem loviți...

CORNEA (prefăcut). Despre ce ocară e vorba, părinte?

PREOTUL PAVEL. Adinioarea, în timp ce la schelă priveam lucrul meșterilor, a sosit în goană de crivăț cămărașul, cu porunca Măriei-Tale...

CORNEA (incruntat). Părinte, poruncile mele chibzuite sunt... și nu prinse din voia vântului...

PREOTUL. Pentru ce această urgie, stăpâne?...

CORNEA. Nu-i urgie, ci bine... Bine pentru tine, părinte... pentru ei meșterii... și pentru întreg norodul...

PREOTUL. Ce rău putea face cuiva clădirea Domnului?

CORNEA (binevoitor). Ei, Pavele, Dumneata știi una și eu, o mie... Se vorbește din nou de mari lupte cu Turcii...

PREOTUL. Dar biserica nu putea fi decât un locaș de îndemn împotriva necredincioșilor, sau la nevoie, o întăritură mai puternică, decât toate cetățile împietrite...

CORNEA. Asta așa pare doar... Când e pricină lucrurile se schimbă...

PREOTUL. Stăpâne, nu înțeleg ..

CORNEA. Nu întreba prea mult, părinte, căci mă mânii... (Către meșteri). Acești oameni, veniți din țara Moldovei, să plece...

MEȘTERUL I. Doamne, ne doare să lăsăm clădirea lui Dumnezeu pradă șiroaielor cerului și bureților pământului...

CORNEA. Osteneala voastră va fi recunoscută cu bani...

MEȘTERUL I. Nu banii, Măria-Ta...

PREOTUL. Așa e, Doamne... Clădirea lui Dumnezeu nu cu bani se prețuiește... Ea e cuvântul cel adevărat, care se întruchipează în lemn, zid și vopsea...

CORNEA. Vorbe...

PREOTUL. Nu vorbe, Măria-Ta... Ca și Evangheliștii, care n'au fost decât niște pene ale lui Dumnezeu, scriind cu putere omenească o învățătură cerească... așa și acești meșteri nu sunt decât...

SZENTIVANYI (ironic). Niște unelte...

PREOTUL. Da, reverende... niște unelte supuse poruncii dumnezeești...

ION (către Cornea). Tată, lasă să-mi spun și eu gândul...

CORNEA. Vorbește... dar nu prea mult. Timpul totdeauna e prea scurt... El cere înfăptuire, nu vorbărie...

ION. Tată, te-am ascultat... Supus, mă plec hotărârilor tale... Voiu pleca... mâine, poimâne... când vrei. Dar un lucru te rog... nu sfărâma această lucrare... Vorbele părintelui și ale meșterului mi-au pătruns în suflet... Și eu, laolaltă cu ei, am gândit, am rugat și am nădăjduit... Biserica este o comoară, care mă leagă de tine, de țară, de locul nașterii mele... Credința mi-am pus-o la temelia ei, pentruca sufletu-mi să se desăvârșească, întocmai ca o cruce... Simt, că prăbușindu-se clădirea, și făptura mea se va prăbuși...

CORNEA. Ești un copil... Vreau să fac din tine un înțelept, un om întreg, un voinic... Indepărtează gândurile ușuratice.

ION (desperat). Ce-o să pui la loc, tată?...

CORNEA (către reverend și Șorban). Răspundeți voi...

ȘORBAN. Gândirea...

SZENTIVANYI. Gloria...

(CORTINA)

(Va urma) VICTOR PAPILIAN

Biserică de lemn din Maramureș (Veacul XV)

SINGUR

Măicuță dragă

Sătul de-atâtea uși străine
Din cărăruia mea pribeagă,
Venii să plâng măicuță dragă
In seara asta, lângă tine.

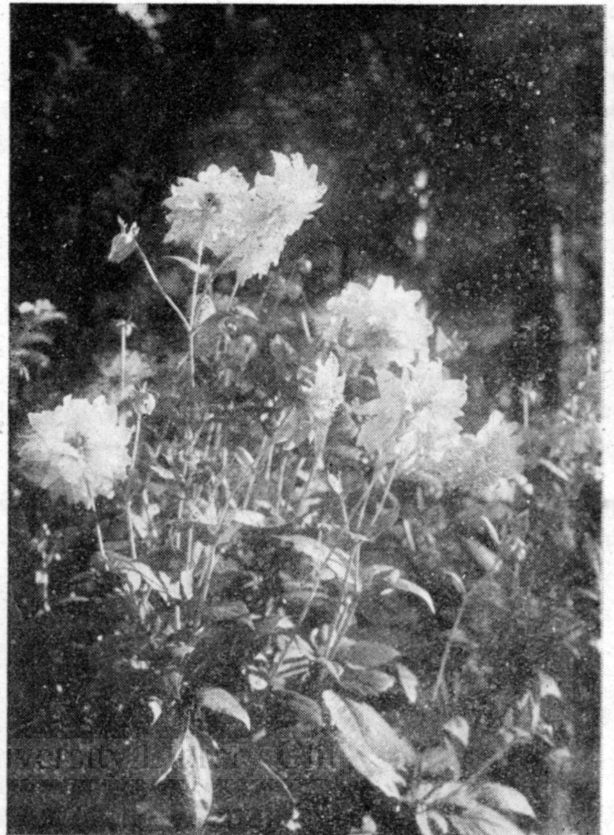
Tu știi... copilul fără mamă
De-l doare n'are cui să spună
Și nici n'așteaptă vorbă bună:
Nu-i cine să-l mai ia în seamă.

Puteam acum să fiu departe,
Dacă trăiai pe lângă mine —
Căci petreceam... și rău și bine,
Dar sprijin drag aveam la carte.

Ci dacă tu, icoană sfântă,
Ești dusă pentru totdeauna,
Viața mea este minciuna
Ce cu nimic nu mai încântă.

Trăesc și eu, de azi pe mâine
Pe unde pot îmi fac popasul,
Urmez pe cum mă duce pasul
Amara luptă pentru pâine.

POMPILIU BARBU

Flori

VLASTARE ALE BISERICII

Societatea națională a femeilor ortodoxe române

Intr'o vreme de grave turburări și frământări, când Biserica noastră ortodoxă română era puternic lovită de ofensiva romano-catolică și când mirajul culturii străine atrăgea fiicele familiilor distinse prin origine sau situație materială, înstrăinându-le astfel de legea și sufletul neamului nostru, atunci când nu se întrezărea mărirea vremurilor ce ne așteptau, femeile române din vechiul regat, conduse de o voință superioară, au ascultat glasul conștiinței naționale și au hotărît creșterea și pregătirea ficelor lor în datinile și credințele poporului român. Atunci, pe când mulți priveau cu neîncredere la această hotărîre, M. Sa Regele Carol I, care își dăduse seama de importanța acestei manifestații, a scris în memoriile sale: „Conștiința ortodoxă începe să se trezească".

Urmând pilda domnițelor române, care își topeau bijuteriile pentru întărirea forțelor armatei, înțelegând clipa ce avea să le lege pentru totdeauna sufletul și numele de marile opere naționale, un grup de distinse Doamne, sub președinția Anastasiei Filipescu, au pus bazele Societății Ortodoxe Naționale a Femeilor Române, care este astăzi o fală a virtuților femenine.

Și așa, pornind dela gândul de a desvolta sentimentul patriotic și religios în pregătirea copilelor pentru ceasul sfânt al unirii, au început întemeierea de locașuri de cultură românească de toate gradele, începând cu grădinile de copii — aproape primele înființate în țară — până la școlile superioare de învățământ secundar, ca femeia română să fie înzestrată cu toate însușirile de mamă și soție și cu toate cunoștințele cerute astăzi pentru lupta aprigă a vieții.

În anul 1912 s'a inaugurat Institutul din strada Principatele Unite — stradă cu nume simbolic pentru societatea noastră — și nu știu dacă vre-odată elevelor unei școli li s'au procurat clipe mai impresionante și mai înălțătoare ca acelea, pe cari noi primele eleve am avut să le trăim.

Venerabila Anastasia Filipescu, alături de prințesa Elisabeta a României de atunci și de Mitropolitul țării, care ne împărțea cărțile de rugăciuni, cu toții luând parte la serbarea noastră, ne priveau cu mân-

drie și încredere, că din noi pentru cari puneau ce aveau mai bun în sufletul lor, vor ieși odată demne fiice ale patriei române.

Școala, condusă de distinse directoare de studii și generală, cu un corp didactic din cele mai selecte, era totuși — zi de zi aproape — vizitată de Doamnele din Comitetul societății, cari prin conversațiile cu elevele, prin prezența lor la masă și de multeori în orele de recreație, ne făceau admirația noastră pentru adevărata noblețe românească.

De atunci mi s'au sădit în suflet figurile lor distinse: impunătoare a Doamnei Sturza, energică și dulce tot deodată a Domnișoarei Odobescu, infinit de blândă și mângâietoare a Doamnei Zoe Râmniceanu și cea mai autentică figură a sufletului vechei noastre boerii, a Principesei Alexandrina Cantacuzino, care mai târziu a luat cârma societății spre înălțarea sufletului românesc și creștinesc.

Atunci când țara s'a aruncat în vălmășagul focului care era să aducă unitatea noastră națională prin jertfe neînchipuite, ca oricare instituție în serviciul patriei, școalele ortodoxe au fost numai decât transformate în spitale.

Grija conducătoarelor e demnă de toată lauda: pline de caritate stau neclintite la căpătâiul eroilor răniți, pe care îi îngrijesc cu dragoste părintească. O rană pansată cu pricepere, un cuvânt de îmbărbătare spus la timp, câteva rânduri scrise în fugă pe tăblia unui pat, pentru cei de acasă, o rugăciune la căpătâi în ceasuri grele, au făcut ca răniții să uite durerea plumbului care le găurise trupul și să-și păstreze seninătatea sufletească.

În clipele grele ce ne-au fost hărăzite — poate ca o încercare și pentruca triumful final să aibă mai multă măreție — în acele clipe ce formează în istorie pagini scrise cu lacrimi de obidă, în acele momente de grea cumpănă, când nimeni nu știa ce cale să mai apuce, asemenea eroicelor femei ce nu s'au despărțit de Mântuitorul în ultimele lui clipe de tortură, femeile române, întărite cu puteri binefăcătoare și neșovăelnice, împărțindu-și în două activitatea societății „Ortodoxe", au arătat cum înțeleg să-și facă datoria.

Membrele societății rămase în teritoriul ocupat de armatele dușmane, instalate chiar în capitala țării, au luat sub îngrijirea lor răniții rămași fără ocrotire, ducându-i pe la casele lor, prin instituții ortodoxe, sau prin case particulare, iar după însănătoșire, echipându-i și pregătindu-i sufletește, îmbărbătându-i, îi strecurau pe căile munților, cunoscute numai lor, spre a îngroșa din nou rândurile desrobitorilor pământului cotropit.

Și dacă dușmanul s'a îndurat să lase nedistruse clopotele istorice ale bisericilor capitalei, aceasta se datorește intervenției înaltelor Doamne, cari n'au crufat clipe de odihnă stăruind pentru salvarea monumentelor în care s'a închegat sufletul creștin al ctitorilor români.

S'au organizat cantine populare, cari au hrănit 2000 de suflete, conferințe populare n'au încetat a se ține în toate cartierele unde nădejdea era mai puțină, bibliotecile populare au fost deschise, dar s'au distrus în timpul răsboiului, iar școlile societății „Ortodoxe" sunt singurele școli particulare românești care au funcționat fără răgaz în timpul ocupației.

Când Sfântul Dumitru a fost luat de Bulgari în timpul nopții, Mitropolitul tot la Societatea Ortodoxă a alergat pentru a pune în mișcare pe reprezentanții guvernului român, cari nu voiau să trezească la miezul nopții pe mareșalul Mackensen.

Când au fost readuse moaștele, s'a organizat o primire care a impus chiar și dușmanilor noștri.

Celelalte membre, plecate în Moldova, la Iași, au înființat secțiunea „Ocrotirea orfanilor din răsboiu a societății Ortodoxe naționale a femeilor române" și așa prin strădania lor au dat naștere Societății orfanilor din răsboi, care ocrotește mii de fii de viteji.

Iar când dangătul clopotelor a vestit marea bucurie a biruinții și păcii, Societatea Ortodoxă n'a pregetat a-și dovedi rolul în viața noastră națională și mai departe.

Ei îi revine meritul de a fi înfăptuit mauzoleul neamului dela Mărășești, biserică a recunoștinții, a nădejdii și a tuturor biruințelor.

Trecând prin două răsboaie și luptând cu greutăți neînchipuite, s'a înfăptuit această operă, care e asemenea unui izvor ce pornește dintr'o undire înceată și după aceea străbătând stânci se revarsă în imense valuri. Valuri de lumină sunt zecile de instituții de cultură națională cari dau creștere românească la mii de suflete anual. Eleve bursiere și cu reduceri de taxe se primesc întotdeauna. Din bibliotecile centralei mii de volume s'au trimis în Basarabia.

Premii frumoase s'au dat pentru scrieri de propagandă religioasă și pentru cea mai bună lucrare de muzică bisericească.

Activitatea aceasta în proporții mai mici se desfășoară și în cele vre-o 40 de filiale, mai vechi sau mai recent înființate.

*

In Sibiul răspânditor de cultură și îndrumare religioasă românească, a descins Doamna Cantacuzino în anul 1923, pentruca prin sufletul său de înaltă înțelegere a spiritului moral, ajutată de talentul de înaltă și vibrantă oratorie, să determine în activitatea femeiască înfăptuirea de opere bărbătești pe ogorul năzuințelor naționale.

De atunci înființându-se, societatea ortodoxă lucrează sub conducerea neobosită și entuziastă a Doamnei Eugenia Tordășianu.

Activitatea desfășurată până acum constă în: ținerea de conferințe cu subiecte evanghelice în

postul Crăciunului şi Paştilor ; împărţirea de cărţi religioase elevelor cari se disting la conduită şi la studiul religiei ; ajutorarea cu bani pentru clădirea de noui locaşuri de închinare ortodoxă ; ajutorarea şomeurilor — şi, ca la toate filialele, faţă de anumite manifestaţii care învederează slăbirea sentimentului familial şi al autorităţii mamei asupra copilului, se organizează serbarea anuală „Ziua Mamei", prin care se stârneşte mândria acestui apostolat sfinţit de Dumnezeu. Societatea îşi îndeplineşte cu drag şi datoria de a participa la toate comemorările şi serbările naţionale.

În afară de acestea, pentru al doilea an funcţionează, în localul liceului de fete, cantina elevelor lipsite de mijloace.

*

Alături de activitatea comitetului central s'a înfiripat, ca o răsplată pentru dragostea cu adevărat părintească, pentru luminarea minţilor spre a cunoaşte adevăratul rol al femeii în societate, Secţiunea fostelor eleve ale şcoalelor Societăţii cari se simt mândre de a fi socotite colaboratoarele mamelor lor sufleteşti.

Înfiinţată la 15 Maiu 1926, ea a lucrat pentru a strânge legăturile de prietenie între fostele eleve şi prin armonia lor să mlădieze spre calea binelui sufletele şi mai tinere.

Acum când sufletul evlavios de odinioară, entuziast şi bun, devine pe alocurea nepăsător în ale credinţei şi egoist în raporturile sociale, când asistăm la un proces de desagregarea socială cu urmări dezastroase pentru neamul nostru şi când idei fantastice de înlocuire a religiei din şcoli trec prin minţile dela cari se aşteaptă mai multă lumină şi când diferite secte caută să zăpăcească conştiinţele, datoria Societăţii femeilor ortodoxe este să-şi îndoiască râvna şi entuziasmul în lupta pe care o duce pentru întărirea Bisericii şi a neamului. VERA ŞTEFĂNESCU

Doamna Alexandrina Cantacuzino
Prezidenta Soc. naţionale a femeilor ortodoxe române

SĂ NU UITĂM DE...

Câteva îndatoriri faţă de trupul nostru

Poate că unii oameni ar fi surprinşi şi chiar neplăcuţi impresionaţi să audă, că nu sunt proprietari deplini ai trupului lor şi că, deci, nu pot face din el tot aceea ce ar dori.

Dacă analizăm însă mai bine din ce se compune fiinţa omenească, putem constata că omul în viaţă este mai puţin un proprietar şi mult mai mult un chiriaş atât al individualităţii înăscute (adecă al părţii transmise prin naştere dela părinţi şi strămoşi), cât şi al individualităţii câştigate (adecă a părţii aduse prin materia însufleţită şi neînsufleţită din mediul încunjurător), dar mai ales al forţei morale şi sufleteşti, în care se oglindeşte atât de bine opera Dumnezeirii.

Ca bun chiriaş, cu raţiunea şi libertatea sa, omul rămâne obligat să conserve, să îmbunătăţească şi să desvolte tot ceeace i s'a dăruit şi aceasta nu numai pentru sine sau pentru o mai mare perfecţiune omenească, dar şi pentru mulţumirea donatorilor (fie pentru familie, fie pentru mediul din jur, adică: societate, naţiune, umanitate, fie mai ales pentru Dumnezeu).

Este drept că unii oameni, păstrând convingerea unei neclintite şi permanente împroprietăriri, uitând cu totul atribuţiile lor de chiriaşi, săvârşesc cu voinţă sau din obişnuinţă, acte, cari în timp ce vatămă trupul sau fiinţa, aduc şi jigniri donatorilor.

Degradând personalitatea lor morală cu astfel de acţiuni rele, aceşti oameni îşi pierd dreptul la respect, din partea semenilor.

Este necesar deci să cunoaştem, cari sunt îndatoririle omului faţă de sine şi în special faţă de trupul său.[1]

Din aceste din urmă numeroase îndatoriri vom desprinde trei mai importante:

Prima este *conservarea şi desvoltarea trupului.* Această obligaţie face să considerăm orice atentate la organele trupului sau la viaţă (mutilare, sinucidere etc.) ca o laşitate şi dezertare dela datorie.

A doua este *întreţinerea sănătăţii,* deci respectarea măsurilor de higienă şi a celor de prevenire a boalelor.

[1] Acele ce privesc sufletul, vor forma obiectul altor articole.

In sfârşit *dominarea spiritului asupra trupului,* manifestată în ceeace numim: cumpătare.

Voi inzista în acest articol mai mult asupra acestor din urmă două obligaţiuni.

In epoca în care trăim, observăm faptul, că pe măsură ce ne încălzim şi ne arătăm zeloşi în apărarea intereselor, patimilor, viţiilor etc., în aceeaş măsură manifestăm — pot zice — o culpabilă neglijentă faţă de sănătatea noastră, care ştim că este unicul capital al muncii noastre.

Nu poate fi prea îndrăsneaţă afirmarea, că fiecare om are sănătatea pe care o merită prin felul său de traiu şi că el de cele mai multe ori nu moare de moarte naturală, ci se sinucide.

Sunt în adevăr foarte multe stări de boală, în cari noi suntem în acelaş timp victime şi asasini, boale pe cari ni le procurăm încetul cu încetul, prin greşeli, imprudenţe, abuzuri sau excesuri.

Astfel: podagra, piatra la ficat sau rinichi, îngrăşarea excesivă a trupului şi inimei, boala zahărului şi atâtea alte boli învechite (de stomac, intestin, rinichiu, organe genitale, etc.) îşi au pe lângă un mic defect venit prin naştere şi o cauză în practica unei rele higiene, a unei alimentări prea mari sau a unui regim alimentar defectuos, a intoxicărilor voite, a unei lipse de aer, de lumină sau de exerciţiu corporal şi mai ales a unei lipse de cumpătare.

Avem apoi atâtea alte boli molipsitoare, venite prin agenţi vătămători (microbi) şi pe care deşi le putem evita, nu le evităm.

Descoperiri făcute de numeroşi savanţi în domeniul boalelor molipsitoare, aduc la lumină mijloace aseptice (de a înlătura agentul) sau antiseptice (de distrugere a lui), prin care putem preveni boala, şi înlătura complicaţiile.

Prin executarea prescripţiunilor higienice nu numai că se pot evita boalele, dar se desvoltă aptitudinile corporale, cu un cuvânt se îmbunătăţeşte mecanismul maşinei omeneşti, în vederea unei cât mai bune întrebuinţări.

Foarte strâns legată de sănătate este cumpătarea.

Cumpătarea este virtutea prin care acordăm trupului numai ceeace-i este absolut necesar bunei sale funcţionări. Cu toţii ne dăm seama că omul are nevoie şi de plăceri, dar puţin ştiu poate că plăcerile lumii sunt înşelătoare, că ele promit mai mult decât ne pot da, căutarea lor ne procură nelinişte, odată obţinute nu ne mulţumesc pentru mult timp şi odată pierdute suntem aduşi la desnădejde.

Atâta timp cât mintea şi sufletul nostru nu sunt stricate prin pasiuni sau sentimente rele cari seduc imaginaţia, ne putem uşor bucura, putem simţi deci lesne plăcere la satisfacerea unui imbold inocent sufletesc, sau la aceea a unei atracţii venite din afară.

De îndată ce ne obişnuim cu o plăcere (mai ales vătămătoare), simţim nevoia intensificării, adică a măririi ei, şi devenim nesimţitori la plăcerile moderate. Această obişnuinţă ne conduce la o perversiune a gustului, la o pasiune sau viciu care vatămă sufletul. Individul capătă desgust de sine, de familie, de naţie sau chiar de viaţă. Uneori poate intra într'o tulburare de minte din care revine cu greu.

A fi cumpătat înseamnă a-ţi modera plăcerile, a te lipsi chiar de ele, de îndată ce observi că trebue să le intensifici pentru a le simţi.

In vremile grele de astăzi, plăcerile vii cari se cumpără scump, cari durează puţin şi cari vatămă mult, s'ar putea înlocui cu plăceri cari se obţin fără bani, cum ar fi: o lectură, un lucru, o conversaţie, învăţământul unui instrument muzical etc. şi cari sunt mult mai binefăcătoare.

Dar asupra acestei cumpătări, ca şi asupra măsurilor de higenă şi de prevenire a boalelor, vom reveni cu detalii şi exemple în alte articole.

Dr. GH. PREDA

TREI PAŞI LA STÂNGA LINIŞOR...

Dansul şi specificul naţional

In 1922 a apărut într'o revistă literară un articol împotriva dansului „Shimmy". Autorul, Emil Isac, descria cum i-a fost dat să vadă în Cluj dansându-se într'o societate românească bizarul şi nebunul dans. Iată una din fotografiile reuşite ale dlui Isac: „Ce înveselitoare privelişte: ...ofiţerul cu studenta, văduva bălaie cu un filosof mucalit, profesorul cu preoteasa ...hip-hipuri, strigăte răguşite, răcnete de oameni de prăsilă şi de curci junghiate, miros de parfum şi mătasug, lăutari negri..."

Ştim că dlui Isac îi plac — de multeori — exagerările, ştim că este un iubitor al paradoxelor — dar oricât de mare vânător de paradoxe ar fi, aici credem că n'a exagerat prea mult şi că este convins de lipsa de graţie a jocului negrilor transplantat la noi.

Aţi văzut vreodată un „Lancier"? Câtă graţie, câtă delicateţă, ce complimente pline de fineţe! Trece par'că un suflu de spiritualizare până în vârful degetelor.

Ceva din acest suflu s'a transplantat şi în Cadril şi în „Romana" noastră. Este o îmbinare de drăgălăşie, de cochetărie şi — în „Romana" — de rusticitate sănătoasă. Ultimele figuri ale „Romanei",

cu muzica lor cu tot, te invită să te gândeşti la pământul reavăn, mai cu seamă dacă părechile joacă în costume naţionale.

Apoteozat este dansul românesc „Hora" în capod'opera lui Coşbuc, în „Nunta Zamfirei". Dansul nuntaşilor este descris într'un ritm atât de viu, nuntaşii sunt atât de plastic redaţi — încât îţi vine să dai cartea laoparte şi să înviţi la joc pe nuntaşii evocaţi, rupându-le, gingaş, cercul şi prinzându-i de mână.

Este gingăşia pe care am uitat-o în decursul răsboiului, este tendinţa după ceva frumos, lipsit de brutalitate, este setea după un ritm, care să te potolească şi nu să te întărâte.

„Se prind de mâni şi se desprind,
S'adună cerc şi iar se'ntind
Şi bat pământul tropotind
In tact uşor..." *(Coşbuc).*

Veţi zice: apoteozarea aceasta a „Horei" purcede din şovinism naţional. Nu, nu e şovinism la mijloc. In ajutorul afirmaţiei mele vreau să invoc pe un scriitor strein, pe conducătorul fostei reviste, care şi-a creiat o reputaţie de seamă în analele culturii săseşti la noi: „Karpaten" (Carpaţii), pe dl Adolf Meschendörfer din Braşov. Iată ce consideraţii are în romanul său „Leonore", apărut în 1920, (Edit. Krafft, Sibiu), când aduce pe eroul său să observe viaţa din Ardeal.

Eroul romanului îşi scrie memoriile fictive din Braşov: „Mi-am procurat cărţi despre trecutul Saşilor şi al Românilor. Am descoperit că Românii de elită dau probă despre o cultură, care încă nu este cunoscută în Europa. O treaptă medie între Paris şi Constantinopol. Observi între ei profiluri de o tăietură romană; în casa în care locuiesc este o femeie care mă serveşte — ar fi entuziasmat pe un Feuerbach (pictor de seamă, care a pictat multe figuri romane clasice. — Trad.). Şi apoi dansurile româneşti! Am fost ieri, ca spectator, la un bal costumat, ca să văd cum îşi petrece poporul acesta. Toaletele rafinate, dansurile minunate (herrlich). Au un dans, Hora, la care îşi dau mâna, formând un cerc mare şi înaintează toţi spre mijloc, într'un tact încet, măsurat şi cu mişcări graţioase, cari îţi amintesc evident menuetul. Nu-i nici un tropot, nici o săritură, nu-s ţipete şi urlete, ci totul cu tact, cu măsură şi în linişte, împreunată cu o graţie înăscută a femeilor, cum numai grizetele pariziene la Bullier o pot desfăşura, în decursul unui vals..." (pg. 17—18).

Aşa priveşte un strein nepreocupat dansul nostru naţional.

Laude la adresa dansurilor noastre s'ar putea aduna multe. Şi ar fi nimerit să se publice, ca să le cunoască toate cititoarele şi să avem adunate mănunchiu aceste argumente pentru frumseţia dansurilor naţionale.

* *

...Dar a dat şi la noi molima dansurilor importate, din ...Argentina, din ţinuturile, în cari bântue goana nebună după aur şi unde mâna stă pe prăselele cuţitului.

Veţi zice: dta nu eşti autoritate, când condamni frumseţea dansurilor exotice la modă!

Dacă vreţi un specialist în ale coreografiei, vă servesc şi cu acesta. Ascultaţi:

In revista „Şcoala dansului" (din Einbeck) se poate ceti următoarea apreciere asupra dansurilor moderne. Este scrisă de un profesor de dans:

Brănenii la horă

„Dansul unui popor ne arată caracterul acestuia. Ce mult îţi aduci aminte de cuvintele acestea, aruncându-ţi odată ochii în sălile de bal.

Tineretul nostru vrea să-şi petreacă ascultând melodiile americane ale negrilor şi jocurile cu cari bat pământul în speluncile Andaluziei. Unei generaţii care îşi aţinteşte toate dorinţele, în pături largi, dintr'o

abrutizare cumplită a tuturor recerințelor vieții, asupra a tot ce este brutal-sensual, nu i-a mai fost de-ajuns simplitatea, inocența jocurilor naționale. Și astfel am importat, ca atâtea altele, și dansurile din străinătate: dela triburile negrilor... Dar numai poporul le-a dansat în localurile cu faimă rea, în crâșmele primejdioase, ale criminalilor de rând și adeseori s'a întâmplat că muzica aceasta moale, sensuală, care se încolăcește împrejurul ființei tale, a întărâtat atât de mult simțurile înfierbântate, încât pământul, încă mângăiat de mișcările feline ale femeilor, a primit picături de sânge din greu, fără de veste — și nu odată s'a întâmplat ca să-și schimbe rolurile pumnalul și revolverul cu ghitarele și vioarele"... (După cit. din rev. „Türmer", Decemvrie 1921).

Observațiile acestea ale profesorului de dans dau de gândit. Ele dovedesc, că în Europa ne dăm osteneala să ne transpunem în febra coreografică a crâșmelor primjdioase, față de cari chiar și dansurile și cântecele din „Carmen" sunt floare la ureche.

Imi vin în minte dansurile norvegiene. Am citit despre ele în calendarul cultural al societății „Dürer" (1922). E vorba de o colecție editată de Ane Iversen și Anna Sivers, cu muzică și desenuri. Ascultați cum e descris un dans: „Fiecare flăcău ia două fete. Acestea îi dau, fiecare, câte o batistă. Flăcăul prinde cu câte-o mână colțul unei batiste și dansează înaintea fetei. Fetele își dau o mână, iar cu cealaltă prind capul batistei dansatorului"...

Veți spune: O! Este un dans din apropierea polului nordic! Auzi acolo: nici chiar mâna să nu și-o dea părechea?! — Da, dar la „Tango" nu este vorba numai de mână, nici numai de braț... Sunt dansuri antipode!

Hora noastră mi se pare că se află la mijloc. Nici prea prea, nici foarte foarte.

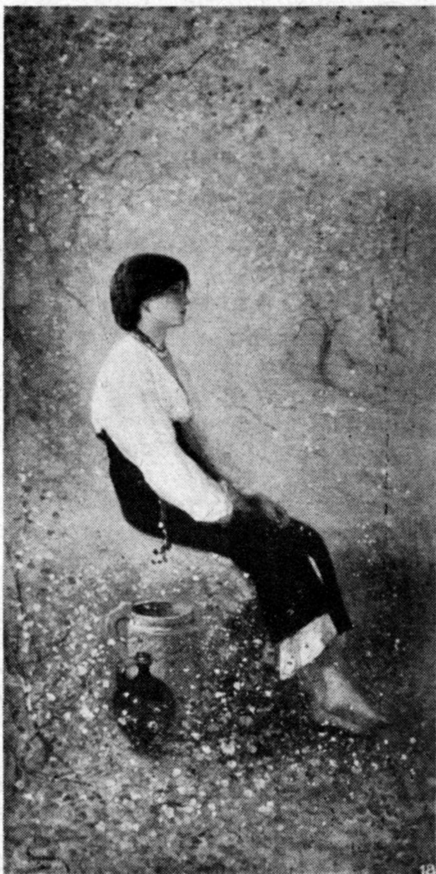
HORIA P. PETRESCU

VIAȚA STUDENȚEASCĂ

TINERETUL LA RĂSCRUCE

În rândul problemelor contemporane tineretul a început să fie obiectul asupra căruia se îndreaptă mai insistent privirile.

Din vâlvele cari se bat la apus și răsărit se descifrează două curente cari vor să hrănească **sufletul** avid al tineretului: spiritualismul și materialismul. Intrebarea e, pe care drum va apuca el și cu el viitorul, din această suveranitate a îndoielii, dela această cumpănă a curentelor?

Grigorescu: Primăvara

Va porni pe drumul certitudinii pe care o dă concepția spiritualismului creștin, sau se va poticni miop de ispitele materialismului, slujindu-i acestuia ca un salahor? Din urmarea acestor două căi se nasc două tipuri de tineri: tinărul creștin — și tinărul îmbătrânit, depersonalizat, hrănit cu momentul și adăpat cu înșelarea tot mai crudă a surogatelor materialiste.

Psihologia nihilismului, pe care o crează materialismul și a cărui întruchipare în vremea noastră o alcătuește comunismul, ni-l prezintă pe tinăr ca pe-o ștearsă apariție, ca pe-o mașină, ca pe-un automat. Lipsit de libertate, prins în lanțurile tuturor patimilor, deposedat de orice putere de creație, iată icoana tinărului ateu. Căci creațiunea e un proces spiritual al libertății și nu al mașinii.

Altfel e tinărul ale cărui puteri se alimentează din izvorul inepuizabil al spiritualismului creștin. Creștinismul a răspuns în toate veacurile și la toate vârstele aspirațiilor nobile ale sufletului omenesc, și istoria stă mărturie, cât de iluzorii au fost nădejdile cari s'au pus în diferitele sisteme, mai mult sau mai puțin materialiste. Intre tineret și creștinism nu e o antinomie, ci cea mai organică legătură. Renașterea unui neam se începe printr'un impuls al tineretului și o revărsare binefăcătoare a creștinismului în sufletul lui. Puterile tinărului nu se distrug prin postulatele creștine ci se întăresc, se sfințesc la luminile harului. Dorința de libertate, creație și autoritate, specifice tineretului, numai pe drumul indicat de creștinism se pot împlini în forma lor genuină. Aci va găsi tinărul libertatea spiritului străină de orice element al necesității, creația izvorîtă din exercițiul rugăciunii și al contemplației și autoritatea prin cea mai deplină victorie a învingerii patimilor sale.

Nu orizontal, sau chiar în întunecimile materiei e sensul vieții tinerești, ci în sus, așa cum arată brazii, simbolul tinereții.

Spre aceste înălțimi e chemat tineretul României de către Biserica strămoșilor lui.

V. COMAN

PE LINIA VIEȚII ÎNȚELEPTE

Trăirea împreună cu Biserica

„Fiule, dă-mi inima ta și ochii tăi să păzească căile mele“ (Pilde 23, 25), este glasul de chemare al Bisericii, în aceste vremuri de risipire sufletească. E glasul dulce al Maicii sfinte, care ne-a renăscut duhovnicește și vrea să ne aibă la sânul său, cum mama își strânge cu drag la piept pruncii pe care i-a născut trupește.

Biserica e așezământul sfânt, întemeiat de Hristos-Domnul pentru mântuirea oamenilor. Ea este însuși trupul lui Hristos înfățișat în viața credincioșilor, legați întreolaltă prin aceeași dreaptă credință religioasă, mărturisită în cuvânt și în fapte, sub călăuzirea Duhului sfânt, prin care Biserica a luat ființă și prin al cărui har ne înfiază la botez.

Câtă deosebire între atitudinea *omului lumii* și aceea a *omului Bisericii!*

Omul lumii, fiul veacului acestuia, e nepăsător față de Biserică, viața ei nu-l interesează, bucuriile ei îl lasă rece, suferințele ei nu-l mișcă. Nu se folosește de mijloacele ei de mântuire, disprețuiește practicele ei. Nu-i respectă poruncile, nu ascultă învățăturile ei, nu se împărtășește de binecuvântările ei și nu ia în seamă nici amenințările ei. Nu cinstește zilele sfințite de ea și nu ia parte la rugăciunile ei. Ori dacă trece pragul lăcașului de rugăciune publică, la zile anumite, o face de porunceală, sau de ochii oamenilor.

Nu așa însă fiul și fiica credincioasă, omul Bisericii. El își iubește Maica sa sfântă cu dragoste nefățărită. Binefacerile ei sunt neîncetat înaintea ochilor lui. I se alipește cu iubire caldă și cu credință vie. Își socotește ca o cinste aleasă că-i aparține. Ascultă poruncile ei, împlinește dorințele și sfaturile ei, se bucură cu ceice se bucură și jelește cu ea împreună în vremuri de jale și de răstriște. Trăiește cu întreaga lui ființă în Biserică și cu Biserica, din care se simte făcând parte, ca din familia mare a lui Dumnezeu, ai cărui fii suntem prin Isus Hristos, care ne-a răscumpărat prin jertfa sa. Se pătrunde de duhul ei și se lasă călăuzit de spiritul ei în toate acțiunile vieții sale. Și, la nevoie, o ajută cu sufletul și cu mijloacele de cari dispune și o apără cu bărbăție împotriva bârfitorilor. Mai vârtos se împărtășește de harurile ei, știind că Biserica îl însoțește cu rugăciunile sale și prin acestea îi sfințește gândurile, lucrurile și munca vieții de fiecare ceas.

Sărman și sărac este creștinul, care nu reține din viața bisericească decât succesiunea calendaristică a unor sărbători, socotite ca zile de odihnă, sau ca niște prilejuri de mai multă libertate în distracții, în îmbrăcăminte mai luxoasă și în mâncare mai aleasă...

Altcum înțeleg fiii credincioși viața împreună cu Biserica. Noi descoperim în viața bisericească și în rânduirea sărbătorilor raporturi intime de fii buni către Mama, care ne alintă cu dragoste pe brațele sale ca pe odrasle dulci și scumpe. Noi participăm cu toată ființa noastră lăuntrică și cu manifestarea externă a convingerilor noastre religioase la viața în har și în adevăr, la trăirea împreună cu ea. Căci ostași credincioși, sub flamura sfântă a Bisericii *luptătoare* de aici, prin credința drept măritoare și prin viața trăită în duh ortodox, vrem să câștigăm cununa biruinții, ca să fim părtași Bisericii celei triumfătoare în ceruri.

In această strădanie de viețuire românească în duh ortodox, ne vine ca un nou ajutor și „Viața Ilustrată“.

ARHIM. P. MORUȘCA

Ortodoxia și cultura românească

Dacă ne-am închegat ca neam, dacă am creat ceva, fie în artă fie în cultură, dacă într'o carte, într'un vers am dat ceva din al nostru, aceasta se datorește ortodoxiei; dacă undeva, la o răscruce de drum, stă o troiță, dacă se vede cumpăna unei fântâni, dacă s'au ridicat spitale, dacă s'au făcut școli, dacă s'a împărțit dreptate în țara aceasta, să nu uităm că toate au pornit din religie și din ortodoxie. Pentrucă înainte nu erau legi de solidaritate socială, nu se ridicau chestiuni de drept național sau internațional, ci numai prin vechea credință ortodoxă s'au creat toate acestea. Pravilele noastre n'au fost altceva decât credința noastră, iar în vremurile grele când a fost să ne apărăm, tot așa ne-am apărat: sub umbra crucii am pornit totdeauna întâi ca credință și apoi ca națiune.

Astăzi credința este un element conștient și conștiința națională *este un factor conștient ca și cel religios; dar în trecut n'a fost așa, ci conștiința națională a trăit inconștient prin religie. Prin urmare nu putem despărți ortodoxia de însăși ființa națiunii noastre.*

Așa a fost în trecut, așa este în prezent și va fi mai ales în viitor. E vorba astăzi să ne cucerim dreptul la originalitate, la vieața noastră proprie și o altă bază pentru aceasta nu este decât credința noastră ortodoxă și latinitatea. Acesta este singurul nostru fel de a ne prezenta în istorie.

N'am scris în cultura universală decât acele capitole cari poartă cu dânsele crucea ortodoxiei. Unde ne-am prezentat: în artă, în pictură, în sculptură, arta noastră purta frânturi din sufletul ortodox. Arta bisericească, mânăstirească creată de noi este aceea care a creat și originalitatea culturii românești. De aceea, cultura românească, dacă vrea să se refacă, să aibă drept la originalitate și la existență — trebue să se îmbine cu această **ortodoxie.**

I. G SAVIN

PENTRU COPII

NICUŞOR

Reynolds: La rugăciune

Tatăl lui Nicuşor este un ţăran sărac. Din bruma lui de avere abia îşi poate ţinea casa plină de copii. Bănişori câştigă după o mârţoagă de cal, cu care duce lemne de vânzare în oraşul apropiat. Deşi sărac, tatăl lui Nicuşor este cinstit şi cu frica lui Dumnezeu. Aşa i-a învăţat şi pe copii să fie. Şi aşa sunt. Căci să vedeţi ce a păţit odată Nicuşor, care e cel mai mare între copiii ţăranului.

— Tată, aş vrea să văd şi eu cum e oraşul — zise copilul într'una din dimineţi, tocmai când erau toate gata pentru plecarea la târg.

— Apoi dacă vrei, ia urcă-te colea deasupra lemnelor din car şi să pornim la drum — îi răspunse tatăl său.

Nicuşor se aşeză frumuşel deasupra lemnelor, ţăranul dădu bici calului şi haide la drum. Nu le trebui mult până să ajungă la oraş. Băiatul nu se putea mira destul de cele ce îi întâlniau ochii. Dar către amiazi i se făcu foame.

— Să intrăm colea, în casa aceea, şi să ne domolim foamea cu o bucăţică de pâne — zise ţăranul către copii.

Şi intrară.

Casa era plină de oameni şi abia mai era o masă liberă. Cei doi drumeţi se aşezară la ea. Scoaseră merindea din traistă, o puseră pe masă şi după ce îşi făcură mai întâi sfânta cruce şi ziseră „Tatăl nostru“, se apucară de mâncat.

La o masă vecină cu a lor era un tânăr batjocoritor. El râse de cei doi săteni şi zise tare, ca să audă şi alţii:

— Măi, dar credincioşi mai sunteţi voi! Toţi cei cari stau prin partea locului au atâta credinţă? —

— Ei toţi!... răspunse Nicuşor la repezeală. Doar chiar noi avem un purcelaş dolofan şi lacom. Când îi dai drumul din coteţ, apoi se aşază cu râtul la troacă şi înghite fără să se mai gândească la Acela, care îi dă hrana de toate zilele.

Lumea pufni într'un hohot de râs. Tânărul batjocoritor se făcu roşu de ruşine, îşi luă pălăria din cui şi-şi căută de drum.

D. CĂLUGĂR

VITRINA CĂRŢII

CRONICA LITERARĂ

Lucian Blaga: LA CUMPANA APELOR, versuri. Sibiu, tiparul institutului de arte grafice „Dacia Traiană“, 1933.

Este un adevăr comun, că astăzi nu se mai citesc versuri, sau prea puţin. Cauza se caută de obiceiu în mentalitatea şi psihologia contimporană, realistă, grăbită şi avidă de senzaţii mai puţin eterice. O anchetă în privinţa aceasta printre cetitori ar fi interesantă şi ar descoperi poate motive nebănuite. S'a mai susţinut de unii critici, că nu am avea poeţi, că nu s'ar mai scrie poezii, ceeace este inexact, numărul poeţilor, mai ales tineri, fiind considerabil; aproape rivalizează cu al cetitorilor.

Altundeva trebue căutată deci adevărata cauză. Vina îmi pare că o poartă mai puţin amatorii de poezie, decât poeţii. Inchizându-se în turnul lor de fildeş, ei s'au izolat de frământările sociale şi de eternele pasiuni ale sufletului uman. Arta lor a devenit prea esoterică, destinată numai câtorva iniţiaţi. Sonoritate pură, sugestie verbală, muzicalitate şi imagism duse la extrem nu pot satisface însă pe toată lumea. Poezia va trebui să descindă din nou în mijlocul vieţii, să se reintegreze cu sinceritate şi curaj în ritmul pulsaţiilor ei; să renunţe la paliditatea senzaţiilor bizare şi capricioase, precum şi la ciudăţeniile de tehnică.

Pentru epoca noastră postbelică, caracterizată prin tragismul prefacerilor sociale şi prin fermenţii de viaţă tânără, care clocotesc în massele omeneşti, trezite la o nouă conştiinţă, este mult mai potrivită o poezie puternică, de-un avânt social sincer şi neostoit, chiar *barbară*, decât stilul preţios şi subtilităţile rafinate ale unei arte alexandrine „fin de siècle".

Dar trebue să recunoaştem că introducerea noastră nu este dintre cele mai potrivite pentru ultimul volum de versuri al dlui Lucian Blaga, apărut anul trecut la Sibiu. Dl L. Blaga prin arta sa poetică stă alături de toţi poeţii noştri de talent de astăzi (Arghezi, Barbu, Voiculescu, Pillat), dar această artă este cea combătută de noi. Cu toate acestea dintre toţi poeţii contimporani el este cel mai apropiat de sufletul şi înţelegerea noastră ardelenească. Mai ales că'n ultimele poezii se vădeşte tot mai mult o inspiraţie naţională, înrudită de altfel cu tendinţele artistice din poeziile dlor Pillat şi Voiculescu. „Sat natal", „Vrajă şi blestem", „Intrebări către o stea", „Haiducul" etc. sesizează în structura lor intimă vraja şi misterul satelor noastre, aşa cum se desprind din credinţele şi eresurile ţăranului. „Sat natal" mai cuprinde şi o fină mărturisire de credinţă în legătură cu mustrările unei renunţări prea timpurii:

Dar de ce m'am intors? Lamura duhului nu s'a ales,
ceasul meu fericit, ceasul cel mai fericit
încă nu a bătut. Ciasul aşteaptă
subt ceruri cari încă nu s'au clădit.

De altfel „Sat natal" şi „La cumpăna apelor" sunt poeziile cele mai caracteristice din volum pentru noua orientare spirituală a poetului. Dar nu trebue văzut în ele numai *anunţul* unui *program literar*, aşa cum a lăsat să se'nţeleagă un critic de revistă, căci „La cumpăna apelor" cuprinde un foarte reuşit simbol pentr'o atitudine etern omenească: ajunşi pe culmea maturităţii poetul şi tovarăşa lui de viaţă privesc dela răscruce drumul care a urcat şi drumul care coboară, este momentul culminant în evoluţia vârstei mature, când conştienţi de calea lăsată în urmă, şi de idealul numai parţial realizat, ne lăsăm răpiţi, dar fără patetism şi fără melancolie exagerată de coborîşul fatal al vieţii:

E mult înapoi? Atâta e şi de-acum înainte
cu toate că mult mai puţin o să pară.

. . . .

Poteca de-acum coboară ca fumul
din jertfa ce nu s'a primit. De-aici luăm iarăşi drumul
spre ţărna şi valea, trădate 'nmiit
pentr'un cer chemător şi necucerit.

Dl Lucian Blaga mai este adevărat poet şi prin neliniştea metafizică care străbate aproape în toate poeziile sale. Această nelinişte tragică i-a inspirat accente profunde, asemănătoare cu desnădejdea psalmistului:

Mamă, — nimicul — marele! Spaima de marele
îmi cutremură noapte de noapte grădina.
Mamă, tu ai fost odată mormântul meu —
De ce îmi e aşa de teamă — mamă —
să părăsesc iar lumina? *(Din adânc).*

Cezar Petrescu: APOSTOL, roman, ediţia II, Editura „Cugetarea" — Bucureşti.

Romanul dlui C. Petrescu se citeşte uşor. Este aceasta o calitate sau un defect? Depinde de punctul de vedere din care îl cetim. De sigur o carte, care se citeşte uşor, este agreabilă şi accesibilă unui număr mai mare de lectori. In consecinţă cruţându-ne efortul, ne măreşte plăcerea, căci atenţia poate uşor sburda peste sutele de pagini şi reflexiunea poate singură, nestrunită şi neobosită de autor să-şi amplifice, întregească şi adânciască ea însăşi — conform aptitudinilor intelectuale şi culturale ale cetitorului — problemele şi sentimentele. Dar lectura uşoară este avantajoasă şi pentru scriitor, mai ales pentru unul fecund: timpul cruţat poate fi întrebuinţat de public pentru cetirea altor opere, mărind tirajul romanelor. Critica ursuză adevărat este de altă părere. Nu voi stărui asupra ei, doar este foarte cunoscut, că o carte, care se citeşte uşor la prima lectură, de obiceiu se reciteşte foarte greu sau de loc. Cred că un criteriu destul de obiectiv pentru operaţia critică şi pentru măsurarea rezistenţei unei opere literare este recititul: farmecul mereu re'nnoit şi mereu altul al descoperirilor succesive de frumseţi. Nu-i va rezista însă romanul dlui C. Petrescu.

„Apostol" face şi el parte din operile scrise în serie şi cu lăudabila ambiţie de-a creia epopeea românească, similară celei lui Galsworthy, Thomas Mann, Romain Rolland, şi mai vechii Tolstoi, Balzac etc. După romanul răsboiului (Intunecare), după cel al capitalei (Calea Victoriei) şi cel al provinciei (Oraş patriarhal) cercetarea scriitorului s'a îndreptat spre viaţa umilă a dascălilor dela sate. Aici se poate face mult bine; obstacolele şi greutăţile prin meschinăria lor absurdă şi obscură călesc sufletele cu inclinaţii de autojertfire, pot chiar să dea fericirea şi aureola de martir. Cu toţii am cetit „Popa Tanda" al înţeleptului Slavici, cu toţii am rămas fermecaţi de stoicismul (poate inconştient) al părintelui Trandafir din „Sărăcenii" de pe „Valea seacă". Povestea vieţii lui este însă scurtă, *abia* o nuvelă, sau o schiţă mai desvoltată, dar câtă concentrare de acţiune, câtă senină şi optimistă filosofie, ce umor sincer pe alocuri şi duioşie caldă în sfârşitul de triumf asupra greutăţilor ne'nduplecatei vieţi! Dl Cezar Petrescu a cetit şi el „Popa Tanda", dar nu s'a mulţumit, ca noi ceştialalţi, să-l admire, ci s'a grăbit să-l completeze şi să-l actualizeze.

Poate că mă 'nşel, am impresia însă, că „Apostol" nu este decât o diluată pastişă a nuvelei lui Slavici; bineînţeles sub raportul artei eterne, adecă a documentului omenesc de totdeauna. Că autorul însuşi aminteşte despre „Popa Tanda" nu demonstră decât onestitatea procedeului. Popa Tanda a multiplicat prin exemplul său nu numai gospodăriile înstărite din Sărăceni, ci şi pe eroii dlui C. Petrescu. Avem *cel puţin* trei copii (şi dacă romanul ar fi continuat ni-e teamă că s'ar fi înmulţit...): 1. Nicolae Apostol, dascălul din Ponoare şi eroul principal al romanului. 2. Gheorghe Ceapă, învăţătorul din Suseni şi 3. Andrei Colibăşeanu, clişeul negativ al lui Apostol.

Opera vieţii lui Niculae Apostol, premiantul unei promoţii de învăţători din cele care s'au împărtăşit de duhul lui Spiru Haret, constă în ridicarea şcolii şi implicit a comunei „Ponoarele", de pe moşia boerului Lascăr Sofian, la un nivel superior de cultură şi civilizaţie; ceeace nu-i reuşeşte decât printr'o luptă fără zăbavă cu stupiditatea animalică a ţăranilor (troglodiţi români sui generis...), cu răutatea politicianilor şi cu voinţa negativă şi spiritul reacţionar al proprietarului. Aliatul său cel mare este timpul şi

armele lui cele mai puternice: cinstea, munca și idealismul. Pe țărani îi câștigă viața sa austeră și harnică, precum și bunătatea femenină a soției sale, Ana; pe politicianі îi învinge incoruptibilitatea caracterului său, iar pe boerul reacționar dârzenia învățătorului și duhul cel nou al vremii.

Romanul modern este foarte complex. Urmaș al epopeei clasice, el tinde să ne dea un tablou cât mai complet al societății actuale. Măsura însă este greu de păstrat, din care cauză economia multor romane ne apare anarhică. Printre ele și cea a romanului d-lui C. Petrescu. Iată pe scurt câteva din motivele și preocupările romancierului, pe lângă acțiunea-miez, lupta și victoria lui N. Apostol, calcată după „Popa Tanda": 1. Motivul din „Mănăstirea de Argeș": jertfirea soției, aici moartea Ninei, copila învățătorului (acelaș motiv în „Meșterul Manole" al d-lui Goga); 2. Ceva din „Suflete moarte" de Gogol în inerția spirituală a personagiilor din „Ponoare"; 3. Pictura moravurilor politice și sociale din Vechiul Regat și din România postbelică (acelaș lucru cu mai incizivă vervă și ironie în romanul „Fecior de slugă" al d-lui N. D. Cocea); 4. Decăderea și peirea clasei boerești (motiv clasic al romanului românesc v. „Venea o moară pe Siret" a d-lui Sadoveanu); 5. Urgia răsboiului mondial; 6. Fragment din jurnalul ratatului învățător, Colibășeanu; 7. Probleme de pedagogie teoretică și practică; 8. Constantă preocupare educativă. Era evident foarte greu a reduce la o unitate armonioasă și artistică așa de variate motive. Nici chiar d-lui C. Petrescu nu i-a reușit acest „tour de force" decât parțial și grație numai abilității sale de meșteșugar al scrisului și nu forței creatoare de adevărată viață estetică. Societatea, personagiile, mediul rustic, problemele și preocupările etice și sociale sunt atinse numai la suprafață, fără cuvenita adâncire; situațiile și figurile omenești sunt oareșcum studiate a priori și prea puțin observate „sur le vif" sau trăite; ceeace se simte peste tot este construcția și convenționalul. Să spunem însă ceva și de bine. Dl Cezar Petrescu rămâne un desăvârșit artist în descrierile măestre și colorate, în peisagiile sugestive prin care reușește să ne dea „pendantul" din natură al stărilor sufletești zugrăvite; adecă prin lirismul romanului. De asemenea limba este melodioasă și mânuită cu multă naturaleță. Mai îndrăznețe îmi par doar câteva franțuzisme, nepotrivite în limbajul unei învățătoare dela țară, cum sunt „descurcăreață (débrouillarde" sau „ce cap ai fi făcut (quelle tête)".

„Apostol" rămâne deci un roman care nu satisface legea aristotelică a frumosului, nu ne transpune într'o lume ideală, de unde să revenim curățiți sufletește, dar care în schimb prin laturea sa literară și informativă constitue totuși o foarte potrivită și tonică lectură pentru intelectualii satelor. Pentru acest serviciu suntem recunoscători autorului.

P. DRĂGHICI

TÂNARULE, ȚIE-ȚI ZIC, SCOALĂ-TE, de *Dionisiu Făgărășanu.* Tipografia Arhidiecezană, Sibiu 1933, p. 112, Lei 60. Volumul I.

D. Făgărășanu — mort în 1906 — a fost unul dintre cei mai distinși profesori ai liceului ortodox român din Brașov. In calitatea sa de catehet a ținut o serie de exhortațiuni, cari au rămas în câteva zeci de caiete. Aceste caiete au fost transmise, prin regretatul fost președinte al „Astrei" Andrei Bârseanu, I. P. Sfințitului mitropolit Nicolae, iar înaltul ierarh considerând pe de o parte sărăcia literaturii noastre didactice de acest gen, pe de altă parte valoarea educativă a acestor cateheze, a hotărît să le publice. Primul volum conține 12 cateheze.

Autorul, om cu o respectabilă cultură științifică și filosofică, dotat dela natură cu o profundă putere de înțelegere a sufletului omenesc, călăuzită de un simțământ de aleasă iubire, a fost un devotat îndrumător al tineretului acelui liceu. Catehezele lui sunt caracteristice din acest punct de vedere. Nu e o simplă întâmplare, că se ocupă de chestiunea prieteniei, a onoarei, a tăriei caracterului, a invidiei, a conștiinței, a credinței religioase. Ele sunt totatâtea aspecte ale psihologiei adolescentului. Pretiniile cele mai durabile în această epocă se încheagă, simțământul onoarei derivat din conștiința propriei valori niciodată nu este mai exaltat, elementele credinței religioase acum se pun la îndoială mai mult.

Ințelegerea sufletului tineretului, în aceste cateheze, este însoțită de iscusința și suflul plin de bunătate al îndrumătorului.

Tineretul găseste în această carte hrana sufletească pe care sbuciumul minții și inimii sale o reclamă cu o putere deosebită, iar educatorul un ajutor real în munca lui de modelare a sufletului tineresc, în spiritul religiei creștine ortodoxe.

L. BOLOGA

CE S'A ÎNTÂMPLAT IN LUNA TRECUTĂ

La noi

DUMINECA 11 Martie a. c. a avut loc la București investitura nouilor episcopi Nifon Craioveanu al Hușilor și Dr. Vasile Lăzărescu al Caransebeșului. Solemnitatea s'a desfășurat în cadre deosebit de mărețe. Predând cârjile nouilor păstori duhovnicești ai celor două eparhii, M. S. Regele Carol al II-lea a rostit o înălțătoare cuvântare arătând deosebita importanță a misiunii arhierești. Cei doi episcopi au răspuns mărturisind că-și vor împlini cu conștienziozitate și devotament chemarea de povățuitori și conducători ai poporului credincios și vor sluji cu credință lui Hristos și neamului românesc.

I. P. S. SA Pimen, Mitropolitul Moldovei a împlinit de curând 25 de ani de arhipăstorie. Clerul monahal și cel de mir ca și poporul de sub duhovniceasca obláduire a I. P. S. Sale au omagiat cu acest prilej pe înaltul ierarh.

I. P. S. S. Pimen, mitropolitul Moldovei

P. S. Nifon, episcop de Huşi

P. S. episcop Dr. Vasile Lăzărescu, al Caransebeşului

ANUL viitor se împlineşte un veac şi jumătate dela revoluţia lui Horia, Cloşca şi Crişan. Faptul de o extraordinară importanţă istorică începe de pe-acum să fie sărbătorit de fiii desrobiţi ai neamului românesc.

In scopul acesta şcoalele primare de băieţi şi fete din Sighişoara au aranjat un frumos festival, în cadrele căruia s'a jucat piesa: „Omagiu lui Horia, Cloşca şi Crişan", de d-na institutoare Maria Tr. Peţanca.

Comemorarea lui Horia, Cloşca şi Crişan. Spectacolul elevilor şcoalelor primare din Sighişoara

Prăbuşiri de teren la Doftana (Vâlcea)

SE ştie că în unele părţi ale ţării subsolul este foarte bogat în petrol, sare, cărbuni, aur etc. Exploatarea acestor bogăţii este împreunată cu primejdii. Scoarţa pământului cu mari scobituri pe dedesubt pe alocurea nu mai rezistă, ci se prăbuşeşte. Astfel în regiunea Telega, deasupra unei mine de sare părăsită de vre-o 40 de ani, s'a surpat terenul pe o rază de vre-o 200 de metri şi pe o adâncime de 40 m. Pământul prăbuşit a târât în adâncime mai multe clădiri. Din fericire pagube de vieţi omeneşti nu sunt.

La alții

REGELE-SOLDAT Albert I al Belgiei a murit. El și-a găsit moartea în împrejurări deosebit de tragice. Plecat cu valetul său, la sfârșitul lunei Februarie, într'o scurtă excursie, s'a urcat pe piscul unui munte, de unde s'a prăbușit în abis. Prăbușirea i-a fost fatală. Poporul belgian împreună cu toate popoarele civilizate ale lumii l-au jelit ca pe un rege care și-a iubit poporul și țara pentru care a luptat vitejește, cot la cot cu soldații săi.

A doua zi după tristul ceremonial al înmormântării regelui Albert I, pe tronul Belgiei s'a urcat prințul Leopold al III-lea și soția sa Astrid.

PREȘEDINTELE Masaryk despre Isus : „Isus a fost un exemplu viu. A predicat iubirea, nu numai cu cuvântul, ci și cu fapta. Avea legături cu săracii și cu cei desmoșteniți, căuta pe păcătoși și pe declasații morali ; a vindecat pe cei bolnavi, a săturat pe cei flămânzi și a certat pe cei bogați. O astfel de religiune vie se răspândește mai mult prin exemplu decât prin cuvinte, ca focul, contagios. Isus a arătat, că adevărata religie străbate întreagă viața, deci și pe cea zilnică. Majoritatea oamenilor se mulțumesc cu o religiune de sărbători, cu o religiune pompoasă și puțin sinceră — numai de momente excepționale, când le merge rău oamenilor ; numai atunci își aduc aminte de Dumnezeu și strigă după ajutor și așteaptă semne și minuni. Dar viața vecinică nu va fi numai după moarte, în lumea cealaltă — trăim în etern și acum și pururea. Firește, oamenii nu vreau să fie conștienți de aceasta, ci amână eternitatea pe cât se poate, o pun în rezervă, pe după moarte. Religia o putem trăi nu numai în biserică, ci și în fabrică și pe câmp, în grajdul vitelor și în salon, în jalea sufletului și în bucuria lui. Acesta este exemplul lui Isus".

Sus:
Regele Albert al Belgiei

La mijloc.
M. Sa Regele Leopold al III și M. Sa Regina Astrid

Jos:
T. G. Masaryk, a împlinit 84 ani

DELA LUME ADUNATE...

Viața veselă

— Trage, nene!
— Nu, că... nu-mi place blana lui.

LA FARMACIE

— Poftiți, doamnă: aveți prafurile pentru somn. V'ajung cel puțin pe-o lună de zile.

— Dar bine, domnule, eu nu vreau să dorm atâta!

EXPLICAȚIE

Creditorul: Vă prezint o mică factură.

Debitorul: Nu pot s'o achit astăzi, revino d-ta poimâne.

Creditorul: Imposibil, poimâne voi fi în provincie.

Debitorul: Și eu.

ÎN ÎNCHISOARE

— Ce-ai făcut, de-ai ajuns aici?
— Am mers prea repede cu mașina. Și tu?
— Eu am mers prea încet.
— Imposibil; pentru asta nime nu e pedepsit!
— Și totuși: mașina era *furată!*

SPIRIT ECONOMICOS

La bărbier: — Cât costă tunsul? — 20 de Lei.
— Și rasul? — 10 Lei.
— Te rog atunci să-mi razi părul.

LA GEOGRAFIE

A trecut vacanța și dl învățător și-a reluat școala. E la ora de geografie. Coboară de pe dulap „globul terestru“, pentru a începe lecția. Cască ochii mari: praful e atât de gros pe „glob“, de nu se mai observă pe el nici continentele, necum să se vadă celelalte amănunte.

Învățătorul trage cu degetul o dungă pe suprafața globului, apoi se adresează, în semn de mustrare, monitorului:

— Ce treabă-i asta, Vasilescule?...

— Păi, dacă ați tras și D-Voastră cu degetul tocmai peste deșertul Sahara... răspunse elevul.

LA PRĂVĂLIE

Doamna: Aș dori o ceașcă de băut pentru cățelul meu.

Negustorul: Prea bine, Doamnă. Luați-o pe aceasta, are și inscripția: „Pentru cățel“.

Doamna: Inscripția e de prisos: Bărbatul meu nu bea apă niciodată, iar cățelul nu știe citi.

DUEL SPIRITUAL

Pitt, marele om de stat englez, tocmai ieșia înr'o zi dela Camera Comunelor, când întâlni în drum pe rivalul său înverșunat, Contele Friederich North.

Pitt, care nu era ranchiunos, îl salută. Lordul North îl sfidă însă cu un aer trufaș, zicând:

— Eu nu salut canaliile.

Pitt foarte liniștit, răspunse:

— Ba eu da, le salut. Și-și scoase pălăria foarte politicos.

MAI ECONOMIC

— Ai fost la Bărbierul din Sevilla?
— Nu, eu mă rad singur.

SOLUȚIE

Soția: Dar bine, dragă, ai uitat că doctorul ți-a interzis să mai beai la masă?

Bărbatul: Ai dreptate... O să trec în biroul meu.

LA POLIȚIE

Comisarul: Nu ți-am spus ultima oară, că nu vreau să te mai văd în fața mea?

Pungașul: Destul i-am spus și eu vardistului, domnule comisar, dar credeți c'a vrut să țină seamă de dorința d-voastră?

CHILIPIR

— Ieri mi-am cumpărat un aparat de radio foarte ieftin. Un adevărat chilipir.
— Cât de ieftin?
— Mă costă numai 500 de Lei pe lună.
— Și câte luni trebue să plătești?
— Vezi, asta am uitat să întreb!

DIN CIUBUCUL INȚELEPCIUNII

O soție bună, trebue să fie ca trei lucruri, și totuși să nu fie ca ele:

1. Să fie ca un melc pe care totdeauna îl afli în casa sa; dar să nu fie ca melcul, care își poartă toată averea și podoaba pe trupul său.

2. Să fie ca un ecou, care numai atunci îți răspunde, când îi vorbești; dar să nu fie ca ecoul, care totdeauna vrea să aibă vorba din urmă.

3. Să fie ca un ceas de turn, care arată și ține timpul precis; dar să nu fie ca ceasul de turn, al cărui glas se aude mereu peste orașul întreg.

ÎN ACEST NUMĂR:

PENTRU COLABORATORI

Revista se pune sub tipar totdeauna la 15 ale lunei. Domnii colaboratori sunt rugaţi să-şi trimită manuscrisele până la această dată. Rugăm articole scurte, scrise citeţ, pe o singură pagină a hârtiei. Întrucât e posibil, dorim ilustraţii (fotografii) la text. Ordinea articolelor e determinată de necesităţi tehnice, nu de alte consideraţii. — Manuscrisele nepublicate nu se înapoiază.

Primim spre publicare cronici despre evenimentele culturale şi sociale din oricare parte a ţării. Aceste cronici trebue să fie însă însoţite de fotografii.

Domnii colaboratori sunt rugaţi să-şi trimită fotografia la redacţia revistei.

AU APĂRUT:

Sergiu Bulgakoff

ORTODOXIA

In româneşte de Nicolae Grosu

Pagini 245. Lei 120.

Fr. W. Foerster

HRISTOS ŞI VIAŢA OMENEASCA

In româneşte de Nicolae Colan

Pagini 294. Lei 65.

COLECŢIA „PROBLEMELE VREMII":

Mitropolitul NICOLAE

PAVEL, APOSTOLUL LUI HRISTOS

Pagini 57. Lei 25.

Nicolae Colan

BIBLIA ŞI INTELECTUALII

Pagini 78. Lei 25.

Wisser't Hooft

ORTODOXIA VĂZUTĂ DE UN PROTESTANT

In româneşte de Teodor Bodogae

Pagini 58. Lei 25.

ÎN BIBLIOTECA ASOCIAŢIEI MIRENILOR „FRĂŢIA ORTODOXĂ ROMÂNĂ"

Au apărut:

1. I. Lupaş: Opera culturală şi educativă a Bisericii ortodoxe în viaţa poporului român. Lei 10.
2. Mitropolitul Dr. Nicolae Bălan: Ortodoxia în mijlocul frământărilor de azi. Lei 5.
3. Biroul F. O. R.: Intemeierea „Frăţiei ortodoxe Române". Actele adunării generale dela Cluj. 5 Martie 1933, cu Statutele Asociaţiei. Lei 10.
4. Sextil Puşcariu: Misiunea istorică a ortodoxiei române. Lei 5.
5. Gh. Bogdan-Duică: Petru Maior şi Iustinus Febronius sau Petru Maior ca vrăşmaş al Papei. Lei 6.

VOR APĂREA ÎN CURÂND:

Fr. W. Foerster

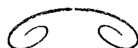
RELIGIA ŞI FORMAREA CARACTERULUI

In româneşte de Preoţii I. Negoiţă şi N. Donos.

I. N. Lungulescu

PROBLEMA SUFLETULUI IN CULTURA CONTIMPORANĂ

Comande la: LIBRĂRIA ARHIDIECEZANĂ, SIBIU

TIPARUL TIPOGRAFIEI ARHIDIECEZANE, SIBIU.

VIAŢA ILUSTRATĂ

REVISTĂ DE FAMILIE

APARE LUNAR

SUB AUSPICIILE „FRĂŢIEI ORTODOXE ROMÂNE", SECŢIA SIBIU

ABONAMENTUL PE UN AN 200 LEI. PE O JUMĂTATE DE AN 100 LEI. UN NUMĂR 20 LEI

REDACŢIA ŞI ADMINISTRAŢIA: SIBIU, ACADEMIA TEOLOGICĂ „ANDREIANĂ"

ABONAMENTE SE POT FACE ŞI LA LIBRĂRIA ARHIDIECEZANĂ, SIBIU

